ב"ה | ערב שבת וישב -ויגש | כ"ג כסליו - ז' טבת תש"פ | גליון 170 | נידה נ"ט-ע"ג

סיכומי הדף היומי

מחודדים

ת"ר ושננתם שיהיו דברי תורה בפיך (קידושין ל')

לעילוי נשמת אבי מורי הר"ר **צבי** בן ר' **אברהם גאסט** ז"ל נלב"ע י"ט תשרי תשס"ד לפ"ק ת.נ.צ.ב.ה.
לעילוי נשמת אחי הר"ר **משה** בן ר' **צבי גאסט** ז"ל נלב"ע ל"ג בעומר תשס"ז לפ"ק ת.נ.צ.ב.ה.

לעילוי נשמת הרב אברהם בן חיים גאסט ז"ל נלב"ע ו' טבת תש"ב ת.נ.צ.ב.ה.

לעילוי נשמת אימי מורתי מרת **שיינדל חיה חוה גאסט** ע"ה בת הר"ר **משה רוזנבאום** זצ"ל נלב"ע יום רביעי כ"ט טבת תשע"ד ת.נ.צ.ב.ה.

לעילוי נשמת מרת **פייגע ציפורה גאסט** ע"ה בת ר' **מרדכי** אשת ר' אברהם ז"ל נלב"ע כ"ט שבט תשכ"א ת.נ.צ.ב.ה.

מערכת: 073-249-0403 | sikumhadaf@bezeqint.net

הלימוד בעלון זה לע"נ מייסד ומקים "סיכומי הדף היומי - מחודדים" הגה"ח ר' **פינחס רוזנבוים** זצ"ל בהרה"ח ר' **בנימין ביינוש** זצ"ל נלב"ע בצפרא דשבתא לסדר "בקרובי אקדש" **כ"ו ניסן תשע"ז** ת.נ.צ.ב.ה

חזק חזק ונתחזק!

תנא דבי אליהו כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן עולם הבא, שנאמר 'הליכות עולם לו' אל תקרי הליכות אלא הלכות (סיום מסכת נדה).

מאימתי קוראין את שמע בערבין, משעה שהכהנים נכנסין לאכול בתרומתן (התחלת מסכת ברכות).

הנה ישראל קדושים תיכף כשמסיימין הש"ס מתחילין שוב מסכת ברכות, וכן כתב במהרש"א (ח"א ע"ז י"ט.) דאשמעינן שבשעה שמסיימין ספר אחד יש להתחיל ספר האחר כמו שאנו עושים בשמחת תורה. ולקשר סיום הש"ס לתחילתו י"ל, בהקדם דברי רש"י בסיום התורה על הכתוב 'אשר עשה משה לעיני כל ישראל', וז"ל "לעיני כל ישראל', שנשאו לבו לשבור הלוחות לעיניהם שנאמר ואשברם לעיניכם, והסכימה דעת הקב"ה לדעתו, שנאמר אשר שברת, יישר כחך ששברת". והנה דברים הללו נפלאו ממנו היאך יתכן לומר 'יישר כחך ששיברת' על לוחות הברית מעשי ידי הקב"ה.

ויבוארו הדברים ע"פ מדרש חז"ל (שמו"ר מ"ו א') על הפסוק (איוב י"א ו') כי כפלים לתושיה, שאמר ה' למשה רבינו אל תצטער בהלוחות הראשונות, דהלוחות שניות יהיו מעולים בכפלים מלוחות הראשונות, 'דבלוחות הראשונות לא היו אלא עשרת הדברות בלבד, ובלוחות השניים אני נותן לך שיהא בהם הלכות מדרש ואגדות', והנה גם מאמר זה צ"ב, דהא ודאי דלוחות שניות היו במדריגה פחותה מלוחות ראשונות, והיאך יתכן שדווקא בלוחות שניות זכו לכל תורה שבעל פה.

רק הפירוש בכל זה, ע"פ מה שאמרו חז"ל (עירובין נ"ד.) "א"ר אלעזר מאי דכתיב 'חרות על הלוחות' אלמלי לא נשתברו לוחות הראשונות לא נשתכחה תורה מישראל". ופרש"י "חרות משמע חקוק ואינו נמחק לעולם, ע"י הלוחות היתה תורה חקוקה לישראל מהשתכח מהן עולמית", ופירוש הדברים ע"פ מה שדרשו חז"ל (שמו"ר ל"ב א', ע' אבות ו' ב') "אל תיקרי חרות אלא חירות ממלאך המות", שבטלה מהם מיתה באותה שעה (ע"ז ה'.), מאחר שפסקה זוהמתן (שבת קמ"ו.), ועל כן לא היה הגוף והחומר מונע קליטת הד"ת, וכששמעו אנכי ה' אלקיך נתקע תלמוד תורה בלבם (שהש"ר א' ט"ו). כי שכחה שייך למיתה שגזירה על המת שישתכח מן הלב (ברכות נ"ח.), אבל כשדבוק במקור החיים אין יכול לשכוח דברי התורה שהיא עץ חיים למחזיקים בה והיא חייך ואורך ימיך והפורש ממנו פורש מן החיים ומתחייב בנפשו.

אכן אחר שחטאו ישראל בחטא העגל שוב למדין ושוכחין, אולם כששבו ישראל בתשובה גילה הקב"ה חיבה יתירה אל ישראל, בבחינת "גדולה תשובה שמהפכת" (יומא פ"ו:), וזכו לכפלים לתושייה, שדווקא על ידי שכחת התורה יזכו לאור תורה שבעל פה, שניתן ביחד עם לוחות השניות, שעל ידי השכחה צריך יגיעה גדולה לקלוט הד"ת בקרבו, וצריך לחזור ולשננם תמיד שלא לשכחם, ועל ידי זה מתקשר האדם בקשר אמיץ ובחבלי עבותות אהבה עם התורה, והוא מתייחד ממש עמה עד שנקראת "תורתו" (ע"ז י"ט.). וכן פירשו בספרים את מאמר הגמרא (חגיגה כ"ז.) שתלמידי חכמים אין אור של גיהנום שולטת בהן שכל גופן אש, שנאמר הלא כה דברי כאש, והיינו שבמקום שמחשבתו של אדם מונחת שם נמצא כולו, והת"ח ע"י יגיעתו ועמלו בתורה מתייחד ממש עם הד"ת ונעשה כל גופו אש, אחר שהשתמש בכל כוחותיו, כחות נפשו וכוחות גופו, ללימוד התורה וקניינה. ובזה יש לקשר סיום התורה לתחילתה, יישר כחך ששיברת, שנשאו לבו להבין כי רצון ה' הוא דווקא בהתורה שנלמדת מתוך יגיעת בשר, וע"ז נאמר 'בראשית' בשביל התורה שנק' ראשית, וכתב בתיקוני זהר 'בראשית' אותיות ברי"ת א"ש, והיינו ע"פ דברי חז"ל (גיטין ס' :שלא כרת הקב"ה ברית עם ישראל אלא בשביל דברים שבעל פה, והיינו כי דווקא ע"י תורה שבע"פ שצריך יגיעה גדולה מתייחדים ישראל עם התורה ועי"ז נעשה ברית אש עם הקב"ה, שנעשה כל גופו אש מאש התורה, מימינו אש דת למו, 'ואם לא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמתי'.

ואמרו רז"ל (תנחומא נח ג') "בפ' שנייה כתיב בה בכל לבבכם ובכל נפשכם ולא כתב בכל מאדכם. ללמדך שכל מי שאוהב עושר ותענוג אינו יכול ללמוד תורה שבע"פ לפי שיש בה צער גדול ונדוד שינה ויש מבלה ומנבל עצמו עליה. לפיכך מתן שכרה לעולם הבא. שנאמר העם ההולכים בחושך ראו אור גדול אור שנברא ביום ראשון, שגנזו הקב"ה לעמלי תורה שבעל פה ביום ובלילה, שבזכותן העולם עומד. שנאמר 'כה אמר ה' אם לא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמתי'". והיינו שבזכות זה יזכו לאור גדול אור שגנזו הקב"ה לצדיקים שנגנז בתורה שבע"פ כמ"ש בספר הבהיר (סי' קמ"ז), וכדברי הזוה"ק (ח"ב קפ"ז.) דלית נהורא אלא ההוא דנפיק מגו חשוכא. ונמצא מזה כי כשירדו ממדריגתם הראשונה שהיו בני חורין ממה"מ, ויש שכחה לד"ת, זכו אדרבה עי"ז למעלה גדולה, שע"י היגיעה בתוך החושך יזכו לאור גדול שנמשך מהתהפכות החושך עצמו לאור. וע"ז אמרו חז"ל (סנהדרין כ"ד.), 'במחשכים הושיבני כמתי עולם' זה תלמודה של בבל, ומפרש שם כי יש בה הרבה מחלוקות וקושיות, והיינו כאמור כי דייקא ע"י יגיעה זוכין להתאחד באמת עם התורה. וכ"כ המג"א בהל' שבועות (או"ח ת"צ ח') בשם ילקוט רות (רמז תקצ"ו) בטעם שקוראין רות בעצרת, ללמדך שלא ניתנה תורה אלא ע"י יסורין, שצריך מסירות נפש להיות ממית עצמו על ד"ת, ואז זוכה למציאה וניתנת לו במתנה שיתקעו ויתקיימו בלבו, וכן אמרו (נדרים ל"ח.) שבתחילה היה משה לומד תורה ומשכחה עד שניתנה לו במתנה ככלה לחתן, והיינו שע"י היגיעה מתייחד עם הד"ת ומתקשר בה בקשר של קיימא ועי"ז ניתוסף אורה של תורה שבע"פ, פלפולה של תורה חידושים שמתחדשים ע"י היגיעה, (וכמ"ש שם שמשה נהג טובת עין ונתן פלפולא דאורייתא שהיה שלו).

ובזה יש לפרש, כל השונה הלכות בכל יום, כאומרם 'ושננתם' שיהיו ד"ת מחודדין בפיך, והוא מהלך וחוזר ושונה, מובטח לו שהוא בן עוה"ב גם בהאי עלמא, כי יזכה לאור הגנוז לצדיקים, שנעשה כל גופו אש, וכל סביבתו מאירה באור התורה שזכה לזה ע"י שנתן נפשו עליה, ובזה מתחילין הש"ס בענין ק"ש של ערבית ושואל התנא מאימתי, האיך אפשר לייחדו יתברך בתוך חושך הגלות, במצב של במחשכים הושיבני, והעם ההולכים בחושך, ומתרץ משעה שהכהנים נכנסין לאכול בתרומתן, ולהורות נתן כי גם מתוך הטומאה והחושך אפשר לזכות לטהרה גדולה, כאומרם ז"ל (זה"ק ח"ב קפ"ז.) לית דכיותא אלא מגו מסאבותא, וע"ז אמרי הפייט 'מי יתן טהור מטמא לא אחד', שמי שמייחד אלוף גם בעמדו בלילות, וקורא את שמע שבזה קורא וממשיך על עצמו אור ה' ומתדבק בד"ת, ומתייגע בתורה שבע"פ כשהיא עזה כמות וקשה כשאול, וגם בזמנים קשים אינו מניחה, זוכה לצאת מטומאה לטהרה, וכדברי הגמ' (ברכות ט"ז.) 'כנחלים נטיו כגנות עלי נהר כאהלים נטע ה' ', מה נחלים מעלין את האדם מטומאה לטהרה אף אהלים מעלין את האדם מכף חובה לכף זכות.

והנה מה נאים הדברים כאשר זוכים כלל ישראל לסיים את כל הש"ס אחר ימי החנוכה המאירים, שבהם מדליקין ל"ו נירות כנגד ל"ו מסכתות הש"ס, ומאירין את לילי טבת הארוכים באור הגנוז לצדיקים, אור התורה שבע"פ (בני יששכר בשם מהר"פ מקאריץ), בוודאי הזמן

גרמא שיזכו כל המסיימים לקיום היעוד 'העם ההולכים בחושך ראו אור גדול', ובפרט הלומדים שזכו יחד אתנו ללמוד ולשנן כל דף ודף, עליהם נאמר 'הליכות עולם לו', שהולכים בדרך עץ החיים, ויזכו לכל ברכות התורה.

זכות כל התנאים והאמוראים, וכל הדפים והסיכומים שנלמדו על ידי אלפים ורבבות במשך השנים, יעמוד לעילוי נשמת אבינו **הגה"ח ר' פינחס רוזנבוים זצ"ל**, הוא הגבר הוקם על, שהקים במסירות נפש את מפעל סיכומי דף היומי, כאשר נפל לחולי ורצה להוסיף ולזכות את ישראל, ובמצבים הכי קשים יגע ועמל בתורה בדביקות עצומה, ונתקיים בו הכתוב 'לולא תורתך שעשועי אז אבדתי בעניי'. ותורה שלמד באף עמדה לו שזוכה לזכות את הרבים אף לאחר פטירתו מן העולם, ושפתותיו דובבות בקבר (יבמות צ"ו:) ומה תלמידיו בחיים אף הוא בחיים, והתורה מגינה לעולם כאומרם ז"ל (סוטה כ"א.) 'בהתהלכך תנחה אותך' זה העוה"ז, 'בשכבך תשמור עליך' זו מיתה, 'והקיצות היא תשיחך' לעתיד לבא. ואף שם תעמוד לו תורתו ויליץ יושר על בני ביתו ומשפחתו החשובה ועל תלמידיו הרבים.

ויה"ר שנזכה ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים את כל דברי התורה באהבה, מתוך בריות גופא ונהורא מעליא.

שבת קודש פרשת וישב - כ"ג כסלו תש"פ

דף נ"ט ע"א

היו עליה טיפי דמים קטנים, וטיפי דמים גדולים - תולה בגדול לומר שהוא מדם מאכולת עד כגריס. (ואם היה כגריס ממש, י"א שהיא תולה וי"א שאינה תולה. ראה לעיל נח:).

נמצא עליה כגריס ועוד, ואותו עוד רצופה בו מאכולת - לר' חנינא טמאה, שאין תולין בכגריס ועוד. לרבי ינאי טהורה, שהדבר מוכח שאותו 'ועוד' הנוסף על הגריס הוא ממאכולת, ולא נשאר דם שהוא ספק אלא כשיעור גריס שתולין בו.

נתעסקה בדם ציפור או בקילור כשיעור גריס, ונמצא עליה בכגריס ועוד - נסתפק רבי ירמיה אם גם לרבי חנינא היא תולה בו כיון שנתעסקה, או שגם לרבי ינאי אינה תולה, כיון שאין רצופה בו מאכולת.

נתעסקה במועט, אין תולה בו כתם מרובה - כגון אם נתעסקה בכגריס, ונמצא עליה שני גריסין ועוד, אין תולין לומר שאמצע הכתם הוא ממה שנתעסקה, ונשארו משני הצדדין פחות מכשיעור.

נתעסקה בדבר שצבעו אדום, אין תולה בה כתם שחור. לפי לשון ראשון של רבא, דווקא כשנתעסקה בו, אבל אם נמצא עליה מין אדום, תולה בה כתם שחור, שכמו שניתן עליה מין זה ולא ידעה, כך אפשר שניתן עליה מין אחר ולא ידעה. וכן אם נמצא עליה מין אחד, תולה בו כמה מינין.

ללשון שני של רבא אם נתעסקה בתרנגולת, כיון שיש בו כמה מיני דמים, תולה בכל המינים שיש בו.

מה שגזרו חכמים על הכתמים - לא אמרוהו להקל על דברי תורה בנדה גמורה, אלא להחמיר. אבל בכתמים עצמן מאחר שהוא דרבנן, הולכים בהם לקולא ותולין בכל דבר שיש לתלות בו.

עֵד של בדיקה שהוא נתון תחת הכר, ונמצא עליו דם - לרבי אלעזר בר צדוק, אם היה עגול טהור, ואם היה משוך, אפילו הוא כל שהוא טמא. וחכמים חולקים עליו. והלכה כרבי אלעזר בר צדוק. ומודה רבי אלעזר בר צדוק בכתם, שאע"פ שהוא משוך, אינו טמא אלא בכגריס.

כתם ארוך - מצטרף לכגריס ועוד. טפין טפין, אין מצטרפין.

הדרן עלך הרואה כתם

פרק תשיעי - האשה שהיא עושה

דף נ"ט ע"ב

תנאים נחלקו בדין אשה שהטילה מי רגלים וראתה דם:

לשיטת רבי מאיר - אם היתה עומדת טמאה, שאי אפשר לה לזנק (לקלח בכח) כשהיא עומדת, ובוודאי היתה שותתת, וכיון שהעמידה עצמה מלקלח, חוששין שמחמת הדוחק חזרו מי רגלים למקור, והביאו משם דם. ואם היתה יושבת, אם היא שותתת טמאה, שחוששין שחזרו מי רגלים למקור והביאו דם. ואם היא מקלחת לתוך הספל, והיא יושבת על שפת הספל, ונמצא דם בתוך הספל, טהורה. שאין דרך דם המקור לבוא עם מי רגלים, ואין לחשוש שבא מן המקור לאחר שכלו מי רגלים, שאם כן היה צריך לימצא על שפת הספל, שדם המקור אינו מקלח, אלא וודאי ממקום מי רגלים באו ומכה יש לה.

לשיטת רבי יוסי - בכל אופן תולה שבא ממקום מי רגלים וטהורה, ואפילו לכתחילה מותר לה להתעסק בטהרות. והלכה כדבריו.

לשיטת רבי שמעון (בברייתא) - בכל אופן היא טמאה, ואינה תולה שבא ממקום מי רגלים.

איש ואשה שהטילו מי רגלים לתוך הספל, ונמצא דם על המים:

לשיטת רבי יוסי - בכל אופן טהורה, שהרי גם כשבאו בוודאי מן האשה היא טהורה (לשיטתו לעיל). **לשיטת רבי שמעון** - בכל אופן טמאה, שחזקת דמים מן האשה, שאין דרך האיש להוציא דם, וכיון שתולין שבאו מן האשה היא טמאה (כפי שיטתו לעיל).

לשיטת רבי מאיר - אם היו עומדין, לריש לקיש היא טמאה, ואע"פ שיש כאן ספק ספיקא, שמא באו מן האיש, ואם באו מן האשה שמא בא ממקום מי רגלים, ר"מ חושש גם בספק ספיקא. ולרבי יוחנן טהורה, שרבי מאיר מודה בספק ספיקא. (ואם היו יושבין והיא מקלחת, טהורה גם לריש לקיש).

יום ראשון פרשת מקץ - כ"ד כסלו תש"פ

דף ס' ע"א

אשה שהשאילה חלוקה לנכרית או לנדה, ואחר כך לבשתה היא ומצאה עליו כתם - הרי זו תולה בה וטהורה, שמכיון שהשואלת בין כך טמאה היא תולה בה. ודווקא אם הנכרית גדולה ויודעים בה שכבר ראתה, אבל אם לא ראתה, אין תולין בה. ולרבי מאיר אם הגיעו ימי נעוריה וראויה לראות, תולין בה אע"פ שאין ידוע שכבר ראתה.

אבל ישראלית טהורה ששאלה חלוק מחבירתה טהורה, ואחר כך לבשתה חבירתה, ונמצא עליו כתם - שתיהן טמאות, כיון שאם יתלה באחרת היא מקלקלת אותה, ומה ראית לקלקל את חברתה יותר ממנה. וכן שלש נשים שלבשו חלוק אחד, או שישבו על ספסל אחד של עץ, ונמצא דם על החלוק או על הספסל, כולן טמאות מהטעם שנתבאר.

ואם ישבו על ספסל של אבן או על האיצטבא של מרחץ - רבי נחמיה מטהר, שלשיטתו כל דבר שאינו מקבל טומאה לא גזרו בו על הכתמים.

אשה שהשאילה חלוקה לשומרת יום כנגד יום ביומה הראשון, או ליולדת שיושבת על דם טוהר, או לבתולה שדמיה טהורים - תולה את הכתם בה, שבין כך אינה מקלקלת אותה.

השאילה לשומרת יום כנגד יום ביומה השני, או לסופרת שבעה נקיים לאחר זיבה שעדיין לא טבלה - לרשב"ג תולה בה, ואע"פ שהיא מקלקלת אותה, ששומרת יום תצטרך לשמור ביום השלישי, והסופרת תסתור כל הימים שלפניה, כיון שעתה היא טמאה תולין בה. ולרבי אינה תולה בה, הואיל ומקלקלת אותה, לפיכך שתיהן מקולקלות, ואין אומרים זו שמצאה את הכתם תתקלקל וחברתה תהא טהורה.

טמא וטהור שהלכו בשני שבילין שאחד טהור ואחד טמא - לרב חסדא באנו למחלוקת רבי ורשב"ג, שלרשב"ג תולין שביל טמא באדם טמא וטהור בטהור, ולרבי שניהם טמאים. לרב אדא ורבי יוסי בר חנינא מודה רבי שתולין שביל טמא באדם טמא, שרק בשומרת יום ביומה השני שהיא בחזקת טהרה, שהרי יכולה לטבול כל שעה, אין תולין בה, אבל כאן שהשני בין כך טמא, ואין מקלקלין אותו בכלום, תולין בו.

השאילה חלוקה לבעלת הכתם, ואח"כ לבשתה היא, ונמצא בו כתם:

לשיטת רבי - לרבי יוחנן אינה תולה בחברתה לטהר את עצמה, שהרי אפילו בשומרת יום שראתה דם מגופה אינה תולה, ק"ו בבעלת כתם. ולאחד מהלשונות בגמרא (ראה בסמוך), ביום הראשון של בעלת הכתם תולה בה גם לרבי, ורק ביומה השני אין תולין בה משום שמקלקלה. **לשיטת רשב"ג** - י"א שתולין בה (ראה בסמוך), ולרבי יהודה בר ליואי אין תולין בה, לפי שבא לה מעלמא ואינה בחזקת רואה.

ויש ברייתא הסותרת דבריה מרישא לסיפא אם תולין כתם בבעלת הכתם או לא. ונאמרו שלש דרכים ליישבה: א. לרבי אין תולין, ולרשב"ג תולין. ב. שניהם כרבי, וביום הראשון תולין שאינו מקלקלה, וביום השני אין תולין. ג. שניהם כרשב"ג, ולענין טומאת מפרע תולין בה, שאינה מקלקלה בכך, ולא תטמא למפרע, אבל מכאן ולהבא אין תולין בה לפי שמקלקלה.

דף ס' ע"ב

לרבי נחמיה לא גזרו משום כתמים אם נמצא בדבר שאינו מקבל טומאה - שדורש 'ונקתה לארץ תשב', כיון שישבה לארץ נקתה. ומטהר היה אפילו באחורי כלי חרס, ואין גוזרין על גבו אטו תוכו. וכן מטהר במטלניות שאין בהן שלש על שלש, שאין מקבלין טומאה, שאינם ראויים לא לעניים ולא לעשירים.

רב פסק הלכה כר' נחמיה. וכן אמרו בברייתא שרבי יעקב לבדו חולק על רבי נחמיה ומטמא אפילו דבר שאינו מקבל טומאה, אבל חכמים הורו כרבי נחמיה. **וי"א שחכמים חולקים על רבי נחמיה.** שהורו לטמאות דם שנמצא על שפתה של אמבטי, ועל עלה של זית בשעה שמסיקות את התנור.

שתי נשים שהיו טוחנות ברחיים של יד, ונמצא דם תחת הפנימית - שתיהן טמאות, לפי שהחיצונה דוחקת את עצמה להתקרב אל הרחיים, ועוברת ונכנסה למעמדה של הפנימית, נמצא ששתיהן עברו שם ואין יודעין ממי נפל. **נמצא תחת החיצונה** - החיצונה טמאה והפנימית טהורה, שהפנימית אינה מתרחקת מן הרחיים ליכנס במעמדה של החיצונה. **נמצא בינתיים** - שתיהן טמאות.

שלש נשים שהיו ישנות במטה אחת (והיו משולבות, שתכופות ודבוקות זו בזו - סא.), ונמצא דם תחת אחת מהן - כולן טמאות. (בין אם נמצא תחת פנימית, ובין תחת החיצונה. שם).

בדקה אחת מהן כשיעור וסת של מציאת הדם ונמצאת טמאה - לשיטת התנא במשנתינו היא טמאה ושתיהן טהורות. שסובר כבר פדא שאם בדקה עצמה כשיעור וסת לאחר שעסקה בטהרות ונמצאת טמאה, תולין שבוודאי היתה טמאה בשעת עסק הטהרות ושורפין אותן. ולפיכך אם בדקה אחת כשיעור וסת לאחר מציאת הדם במיטה ונמצאת טמאה, תולין שוודאי בא ממנה והיא טמאה וודאי, ושאר הנשים טהורות. אבל אם בדקה עצמה לאחר שיעור וסת, כולן טמאות.

ולרבי אושעיא הסובר שגם אם בדקה כשיעור וסת לאחר שעסקה בטהרות אין טהרותיה נשרפות, שמא נטמאת לאחר מכן, אין תולין בזו שנמצאת טמאה אפילו אם בדקה עצמה כשיעור וסת לאחר מציאת הדם במיטה, אלא בכל אופן כולן טמאות.

בא על אשתו ובדקה עצמה לאחר תשמיש ונמצאת טמאה - אם היה כשיעור וסת, חייב חטאת, שבוודאי כבר היה דם בשעת בעילה. שהתה כדי שתרד מן המטה ותדיח פניה, חייב אשם תלוי, שהוא ספק אם כבר היה בשעת בעילה. שהתה יותר מכך, פטור, שמחזיקין שהדם בא לאחר ביאה.

אשה שנתעסקה בטהרות, ופרשה וראתה דם - לבר פדא דינה כחיוב בעלה בקרבן כשבדקה עצמה לאחר תשמיש, שאם שהתה כשיעור וסת לאחר שפרשה, טהרותיה טמאות, שתולין שהיתה וודאי טמאה ושורפין אותן. ואם שהתה כדי שתרד מן המטה ותדיח פניה, טהרותיה תלויות, ואם שהתה יותר מכך טהרותיה טהורות.

ולרבי אושעיא, גם אם בדקה כשיעור וסת לאחר שעסקה בטהרות אין טהרותיה נשרפות - שמא נטמאת לאחר מכן, ורק לאחר תשמיש אנו תולין שהשמש עיכב את הדם. משל לילד וזקן שהיו מהלכין בדרך, כל זמן שהיו בדרך ילד שוהא לבא, נכנסו לעיר ילד ממהר לבא. ועוד משל לאדם שנותן אצבע בעין, כל זמן שאצבע בעין דמעה שוהא לבא, נטל האצבע דמעה ממהרת לבא.

היתה אחת משלש הנשים שישנו במטה מסולקת דמים, תולה את הדם באחרת שאינה מסולקת. כיצד? עוברה ושאינה עוברה תולה עוברה בשאינה עוברה, מניקה ושאינה מניקה תולה מניקה בשאינה מניקה, זקנה ושאינה זקנה תולה זקנה בשאינה זקנה, בתולה ושאינה בתולה תולה בתולה בשאינה בתולה.

היו כולן מעוברות, או כולן מניקות או כולן זקנות או כולן בתולות, רואין כאילו הן ראויות, וכולן טמאות.

יום שני פרשת מקץ - כ"ה כסלו תש"פ

דף ס"א ע"א

שלש נשים שהיו ישנות במטה אחת כשהן פרודות, ונמצא דם תחת האמצעית - כולן טמאות. **נמצא תחת הפנימית** - שתים הפנימיות טמאות והחיצונה טהורה. **נמצא תחת החיצונה** - אם עלו דרך מרגלות המטה, שלא עברה פנימית על מקום מציאת הדם, שתים החיצונות טמאות והפנימית טהורה. ואם עברו שלשתן דרך החיצונה, כולן טמאות, שמא כשעברה פנימית דרך שם נפל ממנה. (ואם ישנו כשהן משולבות - נתבאר דינם לעיל ס:).

בדקה אחת מהן ונמצאת טהורה - היא טהורה ושתים טמאות. בדקו שתים ומצאו טהורות, הן טהורות ושלישית טמאה. בדקו שלשתן ומצאו טהורות, כולן טמאות.

גל טמא שהיה שם כזית מן המת, ונתערב בין שני גלים טהורים, ובדקו אחת מהן ומצאו טהור - הוא טהור ושנים טמאים, בדקו שנים ומצאו טהורים - הם טהורין ושלישי טמא. בדקו שלשתן ומצאו טהורין - לרבי מאיר כולן טמאים, שכל דבר שהוא בחזקת טומאה, הוא לעולם בטומאתו עד שיודע לך טומאה היכן היא. ולחכמים בודק עד שמגיע לסלע או לבתולה, ואם לא מצא, הגל טהור, ותולים שהעורב נטלה.

ומודים חכמים בשלש נשים שאם בדקו שלשתן ומצאו טהורות שכולן טמאות, שממה נפשך הדם הגיע מאחת מהן.

אע"פ שאסור לקבל לשון הרע, צריך לחשוש לדבר. רבי טרפון לא רצה להטמין בני אדם שיצא עליהם קול שהרגו את הנפש, שמא יש בקול ממש ואסור להצילם.

סיחון ועוג אחים היו - והן בני אחיה בר שמחזאי. ומשה היה ירא מעוג ולא מסיחון, שמא תעמוד לו זכות של אברהם אבינו, שנאמר 'ויבא הפליט ויגד לאברם העברי', זה עוג שפלט מדור המבול.

דף ס"א ע"ב

בגד שאבד בו כתם, כגון שנכנס במים או נגלל בדם בהמה, ולא נודע מקום הנדות - לתנא קמא מעביר שבעה סממנין על הבגד, ומבטל את דם הנדות שלא יטמא. לרבי שמעון בן אלעזר בודקו שכונות שכונות, כלומר כל שלש ושלש אצבעות לבד.

בגד שאבדה בו שכבת זרע - אם היה חדש, בודקו במחט, שמקום הזרע קשה והמחט מתעכב ליכנס בו. היה שחוק, בודקו בחמה, ששוטחו כנגד עיניו, ומקום הזרע סתום ואין החמה נראית בבגדו כל כך.

בגד שאבד בו כלאים - לא ימכרנו לעובד כוכבים, שמא ימכרנו לישראל. ולא יעשנו מרדעת לחמור.

ועושה ממנו תכריכין למת - לר' ינאי רק לסופדו, אבל לקוברו אסור. ולר' יוחנן מותר גם לקוברו, שנאמר 'במתים חפשי', כיון שמת אדם נעשה חפשי מן המצוות. ומדין זה למדנו שמצוות בטילות לעתיד לבוא.

בגד שאבד בו כלאים - צובעו ומותר, שאין הצבע שולט בצמר ופשתים יחד, שהפשתן קשה לקבל הצבע יותר מן הצמר, ואם לא ניכר וודאי נפל.

מן התורה אין איסור כלאים אלא ב'שוע טווי ונוז' - כלומר שיהו חלוקין יחד במסרק, וטווי יחד, וארוג. שנאמר 'שעטנז' בתיבה אחת, ומשמע שצריך את כולם. וחכמים גזרו על הארוג אע"פ שאינו שוע וטווי.

ולפיכך, אם הטיל חוט של פשתן בבגד של צמר, וניתקו, ואינו יודע אם התנתק לגמרי או לא - מותר ללובשו, כיון שאינו אלא ספק דרבנן.

בגד צבוע - לת"ק מטמא משום כתם, לרבי נתן בר יוסף אינו מטמא משום כתם, שלא הותרו בגדי צבעונין לאשה אלא להקל על כתמיהן, שאין הכתם ניכר בו כמראה דם גמור. שבפולמוס של אספסינוס גזרו על עטרות חתנים, ועל האירוס (זוג המקשקש). ובקשו לגזור על בגדי צבעונין, ולא גזרו כדי להקל על כתמיהן.

יום שלישי פרשת מקץ - כ"ו כסלו תש"פ

דף ס"ב ע"א

שבעה סמנין מעבירין על הכתם, שאין דמו בטל עד שיעבירו את כולן עליו. ואלו הן: א. רוק תפל, שלא טעם כלום כל אותו היום קודם לכן. ב. מי גריסין הן לעיסת גריסין של פול חלוקת נפש, שנחלק האוכל מן הקליפה, ולועסה ומעבירה על הכתם. ג. מי רגלים שהחמיצו. ד. נתר אלכסנדרית, ולא נתר אנטפטרית. ה. בורית, והוא אחד משני מיני עשב הקרויין 'אהל' שנקרא גם בורית. ו. קמוניא, ונקרא בלשון הגמרא 'שלוף דוץ'. ז. אשלג, ונמצא בין נקבי המרגלית, ומוציאין אותה ביתד של ברזל. וצריך לכסכס שלש פעמים לכל אחד ואחד. ואם העבירן שלא כסדר המנויים כאן, או שהעביר שבעה סמנין כאחת, לא עשה ולא כלום.

הטביל את הבגד קודם שהעביר את הסמנין עליו, ועשה על גביו טהרות, ולאחר מכן העביר עליו שבעה סמנין ולא עבר - הרי זה צבע ולא דם, והטהרות טהורות, ואינו צריך להטביל. ואם עבר הכתם או שדיהה (שנשתנה מאדמימותו), הרי זה כתם, והטהרות טמאות, וצריך להטביל.

כל שיש לו עיקר, כלומר שורש שממנו הוא חי, יש לו שביעית. וכל שאין לו עיקר, אין לו שביעית. גפרית קרקע בעלמא הוא ואין לו שביעית. הלביצין והלעונין הבורית והאהל, יש להן שביעית.

העביר על הכתם שבעה סימנין ולא עבר, והעביר עליו צפון ועבר - למסקנא טהרותיו טהורות, שהצפון מעביר גם את הצבע, וממה שלא עבר ע"י סימנין מוכח שאינו דם. **העביר עליו ששה סמנין ולא עבר, והעביר עליו צפון ועבר** - טהרותיו טמאות, שמא אם היה מעביר עליו

מתחילה סימן שביעי היה עובר.

העביר עליו שבעה סמנין ולא עבר, וחזר והעבירן עליו ועבר - טהרותיו טהורות, שאם כתם של דם הוא, היה עובר בהעברה ראשונה. **לרבי זירא כל זה בטהרות שנעשו בין תכבוסת ראשונה לשניה**, אבל טהרות שנעשו אחר תכבוסת שניה טהרותיו טמאות, שכשחזר והעבירן גילה דעתו שמקפיד עליו בספק דם, וכיון שעבר ונעשה בו מעשה דם, טהרותיו טמאות.

דף ס"ב ע"ב

דם נדה וודאי, כגון נדה שקנחה בסדין דם - לרבי חייא מעביר עליו שבעה סממנין ומבטלו, ואפילו לא עבר הרי הוא בטל וטהור, הואיל ואין אדם מקפיד עליו אחר העברת הסמנין לפי שבטלה חזותו. ולשיטת ריש לקיש שטומאה בלועה היוצא ע"י הדחק מטמא, אינו בטל, כיון שיכול לצאת ע"י צפון.

חרסין שנשתמש בהן זב, שבלעו משקין, ונפלו לאויר התנור, והוסק התנור - התנור טמא, שדרך המשקה לצאת ע"י ליבון החרס, ונטמא התנור מאוירו.

ונחלקו אמוראים בדין זה: לשיטת ריש לקיש - לא אמרו כן אלא במשקין קלים שאינן אב הטומאה, כגון דמעת עינו ודם מגפתו של זב, או מי רגלים של טמא מת או טמא שרץ, שאפילו כשהוסק ויצאו והיו הן ממש באויר התנור, לא טמאוהו אלא מדרבנן, שאין משקה מטמא כלי חוץ ממשקה אב הטומאה. אבל משקין חמורין, כגון מי רגלים של זב ושל זבה שריבה בהן הכתוב מעיינות לטמא אדם וכלים, התנור טמא אף על פי שלא הוסק, שמאחר שהמשקין יכולין לצאת ע"י היסק, אין זו טומאה בלועה ומטמאה. **לשיטת רבי יוחנן** - אחד משקין קלין ואחד משקין חמורין, אם הוסק התנור הוא טמא, ואם לאו אינו טמא, לפי שהטומאה בלועה בחרסין, ואע"פ שיכולה לצאת ע"י הדחק אינה מטמאה. (למסקנת הסוגיא, כל זה כשאין מקפיד עליו, אבל אם מקפיד עליו מודה רבי יוחנן שמטמא).

בגד שיש בו כתם, והטבילו, ועשה על גביו טהרות, והעביר עליו שבעה סמנין ולא עבר, הרי זה צבע וטהרותיו טהורות, ואין צריך להטביל. ואין חוששין שמא דם הוא: לרבי יוחנן שגם אם דם הוא אינו מטמא, לפי שהוא בלוע ואין יכול לצאת אלא ע"י צפון שהוא ע"י הדחק. ולריש לקיש אע"פ שבלוע שיכול לצאת ע"י הדחק לא נחשב כטומאה בלועה, כיון שעיקר תחילת גזרתן של כתמים אינה אלא מדרבנן מקילין בהם.

ואם היה על הבגד דם וודאי - לרבי חייא הוא בטל, וכן לשיטת רבי יוחנן שטומאה בלועה שיכול לצאת ע"י הדחק אינו מטמא. ולריש לקיש אינו בטל.

רביעית דם של מת שנבלע בבית - הכלים שהיו בבית קודם שנבלעה, טמאים באהל, והכלים שבאו לבית לאחר שנבלע הדם בקרקע, טהורים.

נבלעה בכסות - אם מתכבסת ויוצא ממנה רביעית דם טמאה, ואם לאו טהורה. ולריש לקיש לא אמרו דין זה אלא בדם תבוסה, שיצא מן ההרוג רביעית דם בחייו ובמותו, ספק יצא רובו מחיים ספק יצא רובו לאחר מיתה, לפי שאינו מטמא אלא מדרבנן הקילו בו אע"פ שיכול לצאת ע"י צפון, אבל דם המת ממש, מטמא גם כשהוא בלוע בכסות, שמכיון שיכול לצאת ע"י הדחק לא נחשב כטומאה בלועה.

טומאה בלועה - כל שאינו יכול לצאת כלל, לדברי הכל טהור. (אפילו אם מקפיד עליו. מהרש"א). יכול לצאת והקפיד עליו, לדברי הכל טמא. יכול לצאת ואינו מקפיד עליו, לריש לקיש מטמא, ולרבי יוחנן אינו מטמא.

יום רביעי פרשת מקץ - כ"ז כסלו תש"פ

דף ס"ג ע"א

איזהו רוק תפל שמבטלין בו את הכתם? (ראה לעיל סב.) - כל שלא טעם כלום מבערב, כלומר שלא יאכל אפילו קודם היום לאחר שניעור משנתו, שהשינה ממררת את הרוק ומחזקתו, והאוכל ממתקו ומעביר את כחו. אבל אמש (קודם שינה), אוכל כשאר בני אדם. וצריך שיעבור עליו חצות הלילה בשינה, או שיהיה מתנמנם, כלומר שישן ולא ישן, ער ולא ער, וכשקורין אותו הוא משיב, ואינו יודע להחזיר בסברא, וכשמזכירין לו הוא נזכר. אבל אם היה ניעור לגמרי כל הלילה, או שהיה ישן כל היום, אין זה רוק תפל.

השכים ושגה את פרקו, כל שיצא רוב דיבורו של שלש שעות, אין זה רוק תפל, שהדיבור מעביר כח הרוק.

לריש לקיש צריך שיהא רוק תפל עם כל אחד משבעת הסמנין שמבטלין בהן את הכתם.

מי גריסין [שמבטלין בו את הכתם] צריך לעיסה - שהבל פיו מועיל לו. לרבי יהודה צריך שיהא רותח, וקודם שיתן לתוכו מלח, שהמלח מעביר כח הגריסין.

'עובר' לשון 'קודם' הוא - שנאמר: 'וירץ אחימעץ דרך הככר ויעבור את הכושי', 'והוא עבר לפניהם', 'ויעבור מלכם לפניהם וה' בראשם'.

מי רגלים שהחמיצו [שמבטלין בו את הכתם] - צריך שיחמיצו שלשה ימים. וצריך שיעור לשיעורן, שיש להסתפק אם מי רגלים של ילד עדיף או של זקן, של איש או של אשה, מכוסים או מגולים, בימות החמה או בימות הגשמים.

שבעת הסמנין שמבטלין בו את הכתם צריך לכסכסן שלש פעמים. ונסתפק רבי ירמיה, אם הולכה והובאה חשובין כפעם אחת או כשני פעמים. ולא נפשט.

העביר שבעת הסימנין שלא כסדרן השנויין במשנה (ראה סב.), לא עשה ולא כלום. ואם הקדים שניים לראשונים, השניים להעברתן שהן ראשונים לכסדרן עלו לו, וראשונים להעברתן שהן שניים לכסדרן לא עלו לו.

כל אשה שיש לה וסת הגוף - שקבעה שלשה פעמים לראות דם בשעת אחד מן ההרגשות הגוף, דינה כוסת של ימים, שאם ראתה דם בהרגשה זו, אינה מטמאה למפרע אלא דיה שעתה.

ואלו הן ווסתות הגוף: המפהקת, ומעטשת, וחוששת בפי כריסה נגד טיבורה, ובשפולי מעיה (בית הרחם). וכמין צמרמורות אוחזין אותה. וכן השופעת דם טמא מתוך דם טהור, שרגילה לראות דם טהור תחלה ואח"כ דם טמא, קבעה וסת שכל שעה שתראה דם טמא אחר דם טהור דיה שעתה. וכן כיוצא בהן, לרבות אשה שראשה כבד עליה, ואבריה כבדים עליה, ורותתת וגוסה.

דף ס"ג ע"ב

היתה למודה להיות רואה יום חמשה עשר, ושינתה ליום עשרים - זה וזה אסורים. ראתה שלש פעמים ליום עשרים, הותר יום חמשה עשר וקבעה לה יום עשרים, שאין אשה קובעת לה וסת עד שתקבענה שלש פעמים. וזו דברי ר"ג בר רבי משום רשב"ג, שאין חזקה אלא בשלש פעמים.

אבל לשיטת חכמים (הסוברים כרבי. תוס') קובעת אשה בווסתות של ימים בשתי פעמים. ובווסתות הגוף, באלו שהן מנויין במשנה (ראה ע"א) קובעת בפעם אחת. (ואפילו באלו שלא נשנו בפירוש, כגון שראשה כבד עליה ואבריה כבדין עליה, ורותתת וגוסה, קובעת בפעם אחת, שנשנו בריבוי 'כיוצא בהן'). ואלו שאינן שנויין במשנה, כגון אם אכלה שום וראתה, אכלה בצלים וראתה, כששה פלפלים וראתה, אינה קובעת אלא בשלשה פעמים.

היתה למודה להיות רואה בתחלת וסתות הגוף - כל הטהרות שעשתה בתוך הוסתות טמאות. היתה רגילה לראות בסוף הוסתות, כל הטהרות שעשתה בתוך הוסתות טהורות.

לרבי יוסי אף ימים ושעות וסתות, ולרבי יהודה אסורה בכל עונת הוסת. כיצד? היתה למודה להיות רואה מיום עשרים ליום עשרים בשעה שישית, הגיע יום עשרים ועדיין לא ראתה, לרבי יהודה אסורה לשמש כל שש שעות ראשונות, ולרבי יוסי מותרת עד שש שעות, וחוששת בשעה שישית. עברו שש שעות ולא ראתה, לרבי יהודה אסורה לשמש כל היום כולו, ולרבי יוסי מותרת מן המנחה ולמעלה. והלכה כרבי יהודה.

היתה רגילה לראות עם הנץ החמה - לרבי יוסי אינה אסורה אלא בשעה שהיא רגילה לראות. לרבי יהודה, אם רגילה לראות בסוף הלילה, אסורה בכל הלילה ומותרת בכל היום שלאחריו אם עדיין לא ראתה, ואם רגילה לראות בתחילת היום, מותרת בכל הלילה, ואסורה בכל היום.

'והזרתם את בני ישראל מטומאתם' - אזהרה לבני ישראל שיפרשו מנשותיהן סמוך לוסתן. וכמה? עונה. ורק באותה עונה שרגילה לראות בו, ולא בעונה אחרת שלפניה.

יום חמישי פרשת מקץ - כ"ח כסלו תש"פ

דף ס"ד ע"א

היתה למודה להיות רואה יום ט"ו, ושינתה וראתה ביום כ' - זה וזה אסורין. שינתה פעמיים ליום כ', זה וזה אסורין. שינתה שלש פעמים ליום כ', הותר ט"ו וקבעה לה יום כ'. שאין אשה קובעת לה וסת עד שתקבענה ג' פעמים, ואינה מטהרת מן הוסת עד שתעקר ממנה שלש פעמים.

ראתה יום ט"ו לחודש זה, ויום ט"ז לחודש זה, ויום י"ז לחודש זה - לרב קבעה לה וסת לדילוג, ואסורה ליום י"ח לחודש רביעי, ויום י"ט לחודש חמישי, וכן לעולם. שיום ט"ו הראשון הוא מן המנין, ונמצא שכבר קבעה שלש פעמים. ולשמואל לא קבעה עד שתשלש בדילוג, שיום ט"ו הראשון אינו מן המנין, שלא ראתה בו בדילוג.

אשה שגיסת לראשון ומת, גיסת לשני ומת - לרבי לא תנשא לשלישי, שבשתי פעמים הוחזקה להיות קטלנית. לרשב"ג מותרת לינשא לשלישי, ורק אם מת שלישי לא תינשא לרביעי, שאין חזקה אלא בשלש פעמים.

היתה למודה להיות רואה יום ט"ו, ושינתה ליום ט"ז - זה וזה אסורים. שינתה ליום י"ז - הותר ט"ז, ונאסר ט"ו וי"ז. שינתה ליום י"ח, הותרו כולן ואין אסור אלא מי"ח ואילך, שיום ט"ו עקרתו שלשה פעמים, וט"ז וי"ז נעקרו בפעם אחת, ואפילו י"ח הבא לא יאסר אלא י"ט, שהרי שילשה בדילוג וקבעה לה וסת לדילוג. וגם רב הסובר שאשה קובעת בדילוג כשמדלגת שני פעמים, מודה כאן שלא קבעה בדילוג כשראתה פעם שנית בדילוג ביום י"ז, משום שוסתה היה מתחילה קבוע ליום ט"ו, לפיכך ראיתה הראשון ביום ט"ו נמנה עם ראיות שעברו שהרי ראתה בזמנה, ולא עם הראיות שלאחר מכן שהיו בדילוג. ורק כשהיה ראיה ראשונה ביום ט"ז באופן שלא היה לה וסת קודם, או שהיה לה וסת ביום עשרים, קובעת בשתי דילוגים.

ראתה יום כ"א בחודש זה, יום כ"ב בחודש זה, יום כ"ג בחודש זה - קבעה לה וסת בדילוג. ולשמואל קבעה רק אם היתה רגילה קודם לכן לראות ביום כ', ונמצא שדילגה שלש פעמים.

אבל אם סירגה, שבחודש שני ראתה ביום כ"ב, ובחודש שלישי ליום כ"ד - לא קבעה לה וסת, לפי שאין דילוג זה דומה לראשון, שהראשון יום אחד וזה שני ימים כאחד.

אע"פ שאין אשה קובעת לה וסת עד שתקבענה שלש פעמים, צריכה לחשוש גם בפעם אחת - שאם ראתה ביום ט"ו פעם אחת חוששת לט"ו הבא ולא תשמש. בין אם אותו יום ששינתה בו הוא בתוך ימים שראויה להיות בהן נדה, כגון שהיתה למודה להיות רואה ביום ט"ו לטבילתה שהוא כ"ב לראייתה, ושינתה ליום עשרים לטבילה שהוא כ"ד לראייה, והוא לאחר ששלמו י"א ימי זיבה. ובין אם אותו יום ששינתה בו הוא בתוך ימי זיבה, כגון שהיתה למודה לראות ביום ט"ו לטבילתה, והקדימה לראות ליום י' לטבילתה, אסורה בחודש שלאחריו ביום י' לטבילתה, ואין אומרים שמאחר שבי"א ימי זיבה אינה מוחזקת לרואה, לא נחשוש לראיה אחת ונאמר שאקראי בעלמא הוא.

קבעה ווסת שני פעמים, דינה כמי שראתה פעם אחת, שנעקר בפעם אחת שלא ראתה, ואין צריכה לעקור בשני פעמים. ולפיכך אם היתה למודה להיות רואה יום עשרים, ושינתה ליום שלשים, זה וזה אסורים. הגיע יום עשרים ולא ראתה, מותרת לשמש עד יום שלשים, וחוששת ליום שלשים. הגיע יום שלשים וראתה, הגיע יום עשרים ולא ראתה, והגיע יום שלשים ולא ראתה, והגיע יום עשרים וראתה, הותר יום שלשים ונאסר יום עשרים, מפני שאורח זה שחזר לשוב ביום עשרים, בזמנו הראשון בא.

דף ס"ד ע"ב

נשים בבתוליהם כגפנים - יש גפן שיינה אדום, ויש גפן שיינה שחור, ויש גפן שיינה מרובה, ויש גפן שיינה מועט.

כל גפן יש בה יין - כלומר כל אשה יש לה בתולים ודמים. וזו שאין בה יין, הרי זה דור קטוע, שמכיון שאין להן דמים מרובים אין בניהם מרובים.

כשם שהשאור יפה לעיסה - כך דמים יפין לאשה. כל אשה שדמיה מרובין - בניה מרובין.

הדרן עלך האשה

פרק עשירי - תינוקת

תינוקת שלא הגיע זמנה לראות וגיסת - לבית שמאי נותנין לה ארבע לילות שמשמשת עם בעלה אפילו אם הוא רואה דם, ותולין שהוא דם בתולים. ולבית הלל בין אם ראתה דם נדות בבית אביה, ובין אם לא ראתה, נותנים לה עד שתחיה המכה.

ונחלקו אמוראים מהו שיעור של 'עד שתחיה המכה': לשיטת רב - כל זמן שנוחרת, והיינו שאם היא עומדת ורואה יושבת ואינה רואה, בידוע שלא חיתה המכה. וכן אם היא על גבי קרקע ורואה על גבי כרים וכסתות ואינה רואה, בידוע שלא חיתה המכה. ואם היא על גבי כולם ורואה, או ע"ג כולם ואינה רואה, בידוע שחיתה המכה. **ולשיטת שמואל** - כל זמן שהיא רואה דם מחמת תשמיש.

תינוקת שהגיע זמנה לראות, ולא ראתה, וגיסת - לבית שמאי נותנין לה לילה הראשון, ולבית הלל עד מוצאי שבת ארבע לילות (שהבתולה נשאת לרביעי). **ואם שימשה בימים** - לרב לא הפסידה הלילות, שעד מוצאי שבת מותרת בין ביום בין בלילה. וללוי הפסידה הלילות, שארבע לילות היינו ארבעה עונות.

ראתה כשעודה בבית אביה - לבית שמאי נותנין לה בעילת מצוה, ולבית הלל כל הלילה כולה.

מותר לבעול לכתחלה בשבת - ואפילו אם לא בעל רק שתי בעילות והפתח דחוק, מותר. שפרצה דחוקה מותר ליכנס בה בשבת ואף על פי שמשיר צרורות.

בעל ולא מצא דם, וחזר ובעל ומצא דם - לרבי חנינא היא טמאה, כי אם שלפעמים מזדמן שלא יצא מתחילה דם בתולים, כמו שהעיד שמואל על עצמו שיכול לבעול כמה בעילות בלא דם. ולרבי חנינא אין למדים משמואל שכוחו רב.

בוגרת - אם לא ראתה, נותנין לה לילה הראשון. ולא אמרו בית הלל שנותנים ארבע לילות כשהגיע זמנה לראות אלא בנערה. ואם ראתה, אין לה אלא בעילת מצוה ולא יותר.

יום שישי פרשת מקץ - כ"ט כסלו תש"פ

דף ס"ה ע"א

אין בין נערות לבגרות אלא ששה חדשים בלבד - לא פחות ולא יותר.

גיסת כשהיא קטנה, והגיע זמנה לראות תחת בעלה - כל בעילות שבעל בהיותה קטנה חשובין כבעילה אחת, וכשהגיע זמנה לראות נותנים לה עוד שלשה לילות להשלים לארבעה. ואם לא השלים בנערותה אלא שתי לילות (שלא הספיק לבעול שלשה), נותנים לה בבגרות בעילת מצוה בלבד.

מעשה ונתן רבי לבתולה ארבע לילות מתוך י"ב חדש - אחת בימי קטנות, ושלשה בימי נערות, עונה אחת לכל שני חדשים.

כיון שנתקו שניו של אדם, כלומר שהגיע לזקנה - נתמעטו מזונותיו, שנאמר 'גם אני נתתי לכם נקיון שנים בכל עריכם וחוסר לחם בכל מקומותיכם'.

דף ס"ה ע"ב

ראתה כשעודה בבית אביה וגיסת - לבית הלל נותנים לה כל הלילה, ונותנין לה עונה שלמה. וכמה היא עונה? י"א או לילה של ניסן ותשרי, או חצי יום וחצי לילה של טבת ותמוז, שהוא י"ב שעות. וי"א שנותנין לה לילה וחצי יום, לפי שיש עיכוב בכתובה שצריך לדקדק בה ולחותמה.

הרי שהיו גתיו ובית בדיו טמאות ובקש לעשותן בטהרה - כיצד הוא עושה? הדפין (הדלת שנותנין על הענבים), והלולבין (שמנקים בה את הגת), והעדשין (הגת עצמה שהענבים נתונים שם), מדיחן. העקלים (שקושרין סביבות התפוח של חרצנים), אם הם של נצרים ושל קנבוס מנגבן, לפי שאין בולעים כל כך. ואם הם של שיפא ושל גמי - לתנא קמא מיישנן י"ב חודש, ולרשב"ג מניחן מגת לגת ומבד לבד, פעמים שהן פחות מי"ב חודש ופעמים יותר. והרוצה לטהרן מיד - לרבי יוסי מגעילן ברותחין או חולטן במי זיתים, ולרשב"ג משום ר' יוסי מניחן תחת הצינור שמימיו מקלחין או במעיין שמימיו רודפין במשך עונה. וכמה היא עונה? בתקופת ניסן ותשרי או יום או לילה, בתקופת תמוז וטבת חצי יום וחצי לילה, שהיא עונה שלימה של י"ב שעות. וכדרך שאמרו בטהרות כך אמרו ביין נסך.

רב ושמואל פסקו להלכה שבין בתינוקת שהגיע זמנה, ובין שלא הגיע זמנה, בועל בעילת מצוה ופורש. ואע"פ שהיה מעשה אצל רבי שנתן ארבע לילות, רבותינו חזרו ונמנו שבועל בעילת מצוה ופורש. אבל לא ימנע מלגמור ביאתו אע"פ שהוא בעל נפש, שאם כן לבו נוקפו ופורש.

בתולות שהיו שופעות דם ובאות מתוך זמן המותר לאחר הזמן, צריכות בדיקה - אם נשתנה מראה הדם, הרי זה דם נדות והיא טמאה, ואם לא נשתנה, הרי זה דם בתולים ומותרת. (להלן יבוארו השינויים שיש בין שני הדמים).

ולפיכך: לשיטת בית הלל - נערה שלא ראתה בבית אביה, שנותנים לה ארבע לילות, אם שופעת מתוך ארבע לילות לאחר ארבע לילות, צריכה בדיקה. ונערה שראתה בבית אביה שנותנים לה לילה אחת, אם שופעת מתוך הלילה לאחר הלילה, צריכה בדיקה. (אבל קטנה מותרת עד שתחיה המכה, ולא שייך בדיקה).

לשיטת בית שמאי - קטנה שנותנים לה ארבע לילות, אם שופעת מתוך ד' לאחר ד' צריכה בדיקה, ונערה שלא ראתה בבית אביה שנותנים לה לילה אחת, אם שופעת מתוך הלילה לאחר הלילה צריכה בדיקה. (אבל נערה שראתה אין לה אלא בעילת מצוה, ולא שייך בדיקה). ובדין זה סובר רבי מאיר כבית שמאי.

ואם לא היתה שופעת מזמן המותר, אלא שראתה לאחר הזמן - אזי אפילו אם לא נשתנו הדמים אסורה. ודם שראתה בתוך הזמן, אפילו אם נשתנו מותרת. **לפיכך אם ראתה בין הזמן של בית שמאי לבית הלל, כגון נערה שלא ראתה בבית אביה שראתה לאחר הלילה הראשונה, ובתוך ארבע הלילות, ולא היתה שופעת מתוך לילה הראשונה אל אחר הלילה** - לבית שמאי אסורה גם אם לא נשתנו הדמים, שהרי ראיתה היא לאחר הזמן ולא היתה שופעת מתוך הזמן, ולבית הלל מותרת גם אם נשתנו

שהרי היא בתוך הזמן. ורבי מאיר הכריע בדין זה שצריכה בדיקה, אם נשתנו הדמים אסורה, ואם לא נשתנו מותרת.

לרבי מאיר מראה דמים משונים זה מזה. כיצד? דם נדה אדום דם בתולים אינו אדום, דם נדה זיהום דם בתולים אינו זיהום, דם נדה בא מן המקור דם בתולים בא מן הצדדין. ולחכמים כל מראה דמים אחת הן.

שבת קודש פרשת מקץ - ל' כסלו תש"פ

דף ס"ו ע"א

אשה הרואה דם מחמת תשמיש - משמשת פעם ראשונה ושניה ושלישית, מכאן ואילך לא תשמש עד שתתגרש, ותנשא לאחר. ניסת לאחר וראתה דם מחמת תשמיש, משמשת פעם ראשונה ושניה ושלישית, מכאן ואילך לא תשמש עד שתתגרש ותנשא לאחר. ניסת לשלישי וראתה דם מחמת תשמיש, משמשת פעם ראשונה ושניה ושלישית, מכאן ואילך לא תשמש עד שתבדוק את עצמה.

אבל לא תבדוק את עצמה לאחר ביאה שלישית של בעל הראשון - לפי שאין כל האצבעות שוות, ושמא בבעל אחר לא תצטרך בדיקה, ומוטב שתתגרש ותתקן ולא תבא לידי כרת. וכן לא תבדוק לאחר ביאה ראשונה של בעל שלישי, לפי שאין כל הכוחות שוות.

כיצד בודקת את עצמה? מביאה שפופרת של אבר (ולא של עץ, משום שמסרטט ומוציא דם), ופיה רצוף לתוכה, ובתוכה מכחול (קיסם ארוך), ומוך מונח על ראשו - אם נמצא דם על ראש המוך, בידוע שמן המקור הוא בא והוא דם טמא, ואם לא נמצא דם על ראשו בידוע שמן הצדדין הוא בא והוא דם טהור. ואם יש לה מכה באותו מקום, תולה במכתה. ואם היה דם מכתה משונה מדם ראייתה, אינה תולה. ונאמנת אשה לומר מכה יש לי במקור שממנה דם יוצא.

ואם יש לה וסת לקלקול הזה, שאינה רואה כל שעה מחמת תשמיש אלא לפרקים, תולה בוסתה, ומשמשת בלא בדיקה בין וסת לוסת.

לשיטת רבי דם מכה הבא מן המקור טהור. ולרשב"ג הוא טמא, שסובר מקור מקומו טמא. ורבותינו העידו שהוא טהור.

רבי הורה להבהיל אשה שהיתה רואה מחמת תשמיש - ונפל ממנה חררת דם, ונתרפאה. מר שמואל הורה לעשות כן לאשה אחרת ולא נפל ממנה כלום, אמר זו מתמלאת דם ומנפצתו בשעת תשמיש, ואין לה תקנה.

רבי יוחנן הורה לאשה שהיתה רגילה לראות דם לאחר שעלתה מטבילה:

שמא קנאת בנות עירה בחיבה שבינה לבעלה פגעה בה, לפיכך תיבעל לו ע"ג הנהר קודם שתבוא לעיר. וי"א שהורה לה שתגלה לחברותיה שהיא רואה דם, וכפי מה שהיה עליה קנאה מחמת חיבה, כך יהיה להיפך, שיאמרו כמה שנואה היא ותשוב קנאה ממנה. וי"א שהורה לה לגלות לחברותיה כדי שיבקשו עליה רחמים. ומעשה היה שגילתה צערה ברבים ובקשו עליה רחמים ונתרפאה.

המצורע קורא 'טמא טמא' - שצריך להודיע צערו לרבים ורבים מבקשים עליו רחמים.

רבי התקין בשדות, מקום שאין בני תורה ואינן יודעות למנות פתח נדות, מתי הן ימי נדה מתי הן ימי זוב - שאם ראתה האשה יום אחד, תשב אותו יום ועוד ששה, שמא בימי נדה עומדת. ראתה שני ימים, תשב שני הימים ועוד ששה, שמא יום ראשון היה בסוף זוב, ויום שני תחלת נדה, וצריכה עוד ששה. ואם ראתה שלשה ימים, תשב שבעה נקיים, שמא בימי זיבה עומדת.

ובנות ישראל החמירו על עצמן - שאפילו רואות טפת דם כחרדל יושבות עליה שבעה נקיים.

לשיטת רבא אשה שקשתה בלידה שני ימים וראתה דם בימי זוב, וביום שלישי הפילה - תשב שבעה נקיים, שסובר שאין קישוי לנפלים, ואי אפשר לפתיחת הקבר בלא דם, והרי היא זבה שראתה שלשה ימים שצריכה שבעה נקיים. ואע"פ שלפי מה שהחמירו בנות ישראל על עצמן צריכה שבעה נקיים גם על משהו, זהו מן המנהג, ורק במקום שנהגו להחמיר, ודברי רבא הן מעיקר הדין.

תבעוה לינשא ונתפייסה - צריכה שתשב שבעה נקיים, שמא מחמת תאות חימוד ראתה דם. ואין חילוק בין גדולה לקטנה, שגם הקטנה חומדת.

דף ס"ו ע"ב

אשה לא תחוף את שערה בנתר - שהוא נותק שער ומתבלבל וחוצץ. ולא בחול, שהוא מדביק השער וחוצץ.

אשה לא תחוף אלא בחמין, אבל לא בצונן - שמקשין את השערות ואין לכלוכן עובר. ודי לה בחמין שהוחמו בשמש.

לעולם ילמד אדם בתוך ביתו שתהא אשה מדיחה בית קמטיה במים - ואע"פ שבית הקמטים ובית הסתרים אין צריכין לביאת מים, צריך שיהיו ראויין לביאת מים, שכל הראוי לבילה אין בילה מעכבת בו. וכן אם טבלה ועלתה ונמצא לה עצם חוצץ בין שיניה, צריכה טבילה אחרת.

טבלה ועלתה ונמצא עליה דבר חוצץ - י"א שאם סמוך לחפיפה טבלה, אינה צריכה לחוף ולטבול, שבוודאי לאחר שטבלה בא עליה. ואם לאו, צריכה לחוף ולטבול. וי"א שאם באותו יום שחפפה טבלה אינה צריכה לחוף ולטבול, ואם לאו צריכה לחוף ולטבול. והחילוק בין הלשונות: א. ללשון ראשון צריכה לסמוך חפיפה לטבילה וללשון שני אינה צריכה. ב. ללשון ראשון יכולה לחוף ביום ולטבול בלילה אם החפיפה היתה סמוכה לטבילה, וללשון שני צריכה לחוף ולטבול באותו היום.

אשה לא תעמוד על גבי כלי חרס ולא ע"ג בקעת ותטבול - שהיא יראה שלא תיפול, ואינה טובלת כראוי.

יום ראשון פרשת ויגש - א' טבת תש"פ

דף ס"ז ע"א

אשה לא תטבול בנמל - והוא מקום שהספינות נקבעות, לפי שמעלות טיט וחוצץ. ואפילו אם אין עליה טיט, אפשר שהיה עליה, ונפל כששכשכה רגליה במים בצאתה.

אבוה דשמואל היה עושה לבנותיו בימי ניסן מקוה של מים מכונסין - שאין יכולות לטבול בנהר, לפי שרבו המים בימות הגשמים מגשמים שנפלו, וחשש שמא ירבו נוטפין על הזוחלין, והנוטפין אינן מטהרים בזחילה אלא במכונסים. ובימי תשרי היו טובלות בנהר, שהזוחלין מרובין, ומפני חציצת הטיט היה נותן מחצלות בנהר, והיו עוברות עליהן.

אשה שנתנה תבשיל לבנה וטבלה ועלתה - לא עלתה לה טבילה, שמא היה דבוק עליה מן התבשיל וחוצץ. ואפילו אם אין עליה לאחר טבילה, אפשר שנפל כשעלתה.

מכה של הקזת דם שמעלה גלד - עד שלשה ימים אינו חוצץ, שהגלד רך ומחובר והוא כגוף הבשר. מכאן ואילך חוצץ. **לפלוף שבעין** - לח אינו חוצץ, יבש חוצץ. אימתי נקרא יבש, משעה שמתחיל להוריק. **כחול שבתוך העין** - אינו חוצץ. ושעל גבי העין חוצץ. אם היו עיניה פורחות, שפותחת ועוצמת תדיר, בין כך ובין כך אינו חוצץ, לפי שפריחתה מעבירתו ואינו עב על גב העין ואין בו ממש. (וי"מ שעיניה דומעות, ואינו חוצץ שהדמעה מלחלחת את הכחול).

פתחה עייניה ביותר - לא עלתה לה טבילה, משום חציצה שלמעלה. וכן אם עצמה עייניה ביותר, משום חציצה שלמטה.

האשה לא תטבול אלא דרך גדילתה - כלומר לא תדחק זרועותיה על בשרה, ולא רגליה ושוקיה זה בזה, אלא כדרך הליכתה ושמושה תמיד. ומה שנכסה וקמוט ואין מים באין בו, לא איכפת לן, ואינה צריכה לפשט בית קמטיה וסתריה אלא כדרכן תמיד.

נגעים טיהר בהן הכתוב בית הסתרים - ואם יש לאדם נגע בבית השחי, אין צריך להגביה זרועותיו יותר מדאי להראותו לכהן, אלא נראה כעודר, שמגביה ואינו מאנס עצמו, ומה שיוכל כהן לראות יראה, ואם לא יוכל לראות טהור. וכן אם יש לו בבית הערוה, א"צ לכוף ולשוח יותר מדאי, אלא כמוסק זיתים אחר שנשרו מן האילן ומלקטן על הארץ. והאשה נראית לכהן כאורגת, כשיש לה נגע בבית השחי, ואם יש לה בבית הערוה, היא כופפת את עצמה כמניקה את בנה.

דף ס"ז ע"ב

נימא אחת קשורה - חוצצת, לפי שהיא מהודקת היטב. שלש אינן חוצצות, שאינן מתהדקין. שנים - לרבה בר רב הונא הוא ספק, ולרבי יוחנן אין חוצצות.

דבר תורה - רובו (אם רוב שערו קשורה אחת אחת) המקפיד עליו, חוצץ. רובו ואינו מקפיד עליו, אינו חוצץ. וגזרו חכמים על רובו שאינו מקפיד משום רובו המקפיד, ועל מיעוטו המקפיד משום רובו המקפיד. אבל לא גזרו על מיעוטו שאינו מקפיד, שאין גוזרים גזירה לגזירה.

נדה בזמנה (בשביעי) - אינה טובלת אלא בלילה, שנאמר 'תהיה בנדתה', תהא בנדתה כל שבעה. **שלא בזמנה (בשמיני)** - רב היה סובר מתחילה שטובלת בין ביום בין בלילה. ולרבי יוחנן, וכן לרב לאחר חזרה, אינה טובלת אלא בלילה, משום סרך בתה, שנוהגת אחריה לטבול ביום ואפילו בזמנה ותבוא לידי כרת, ולא ידעה שאמה טבלה ביום רק בשמיני.

במקום שיש אונס לטבול בלילה טובלת ביום השמיני - רב אידי תיקן בנרש לטבול ביום שמיני משום אריות, וכן רב אחא בר יעקב בפפוניא משום גנבים, ורב יהודה בפומבדיתא משום צינה, ורבא במחוזא משום שוערי העיר שהן עובדי כוכבים. (וי"מ בנינים של מערות היו בדרך בית הטבילה ואם תיפול שם תסתכן).

גם לפי מה שהחמירו בנות ישראל על עצמן לישב שבעה נקיים על טיפת דם כחרדל כספק זבה - לא תטבול ביום שביעי של שבעה נקיים, מכח ממה נפשך, שאם נדה היא טבילתה יותר משבעה לראייתה, ואם זבה היא מותר לה לטבול ביום, שחששו שמא תשמש ביום ותראה מיד לאחר תשמיש, ונמצא סותרת כל שלפניה וטבילתה פסולה.

נאמר בזבה 'אחר תטהר' - חכמים דרשו שלא תהא טומאה מפסקת בין שבעה ימי טהרה, ורבי שמעון דרש שלאחר ספירה של יום שביעי תוכל לטבול מדין תורה אפילו ביום, אבל חכמים אסרו לעשות כן שמא תבא לידי ספק, שתשמש ביום ותראה לאחר תשמיש ותסתור שבעה נקיים.

לשיטת רב הונא - אשה חופפת באחד בשבת וטובלת בשלישי, שכן אשה חופפת בערב שבת וטובלת במוצאי שבת, שאינה יכולה לחוף בשבת, ודנין אפשר משאי אפשר. וכן חופפת באחד בשבת וטובלת ברביעי, שכן חופפת בע"ש וטובלת במוצאי יו"ט שחל אחר השבת. וכן חופפת באחד בשבת וטובלת בחמישי, שכן חופפת בע"ש וטובלת במוצאי שני ימים טובים של ראש השנה שחל אחר השבת.

לשיטת רב חסדא - אם הגיע טבילתה במוצ"ש, או במוצאי י"ט אחר שבת, או למוצאי שני ימים טובים של ר"ה אחר השבת, חופפת בע"ש, שאי אפשר לחוף ביום טוב. אבל במקום שאפשר, כגון שטובלת ביום חול, אסור לה לחוף מאתמול. (ואין אומרים 'שכן').

רב יימר - בכולן סובר כרב הונא, חוץ מבאופן שחל טבילתה במוצאי שני יו"ט של ר"ה לאחר השבת, שלא תחוף בע"ש שהוא רחוק יותר מדאי, אלא מוטב שתחוף בליל טבילתה. ולפיכך אין אשה חופפת באחד בשבת וטובלת בחמישי, שלא מצאנו אופן שתוכל להרחיק חפיפתה כל כך.

מרימר - פסק הלכה כרב חסדא לחומרא, שאין אומרים 'שכן', לפיכך כשטובלת בחול ואפשר לה לחוף סמוך לטבילה, לא תחוף קודם. וכרב יימר לחומרא, שאם צריכה לטבול במוצאי שני יו"ט של ר"ה לאחר שבת, תחוף בליל טבילתה ולא בע"ש.

למר זוטרא אסור לאשה לחוף בליל טבילתה - שמתוך שממהרת לטבילתה אינה חופפת כראוי. ולרב חיננא מסורא מותר.

יום שני פרשת ויגש - ב' טבת תש"פ

דף ס"ח ע"א

רבא היה סובר מתחילה שאשה חופפת בערב שבת וטובלת במוצאי שבת - וחזר בו ודרש בשם רבי יוחנן שלא תחוף בערב שבת ותטבול במוצאי שבת, שבקושי התירו לכל אשה לחפוף ביום ולטבול בלילה, ומשום שחששו שאם תחפוף בליל טבילתה לא תחוף כהוגן שממהרת לטבילתה מתוך שמהומה לביתה, אבל לא התירו להרחיק החפיפה ממוצאי שבת לערב שבת.

להלכה, אם אפשר לאשה לחוף ביום, כגון שטובלת בחול, תחפוף ביום ותטבול בלילה. ואם אי אפשר לה לחוף ביום, שטובלת במוצאי יו"ט, תחפוף בלילה.

תנאים נחלקו איזה בדיקה מפסקת בנדה להחזיקה מעתה בחזקת טהורה: לשיטת תנא קמא - אם בדקה עצמה יום שביעי שחרית ומצאה טהורה, ובין השמשות לא בדקה עצמה להפריש בטהרה, ולאחר ימים בדקה ומצאה טמאה, הרי היא בחזקת טהורה בימים שבינתיים, וטהרות שנגעה בהן לאחר שטבלה בליל שמיני, טהורות. ומטמאה למפרע מעת לעת ומפקידה לפקידה של ראיה זו, ואם יש לה וסת, דיה שעתה. ואם בדקה עצמה ביום שביעי שחרית ומצאה טמאה, ובין השמשות לא הפרישה, ולאחר זמן בדקה ומצאה טהורה, הרי זו בחזקת טמאה. (והיא ספק זבה, כמבואר להלן).

לשיטת רבי יהודה - כל שלא הפרישה בטהרה מן המנחה ולמעלה, הרי זו בחזקת טמאה.

לשיטת חכמים - אפילו אם בדקה בשנים לנדתה שחרית ומצאה טהורה, ובין השמשות לא הפרישה, ולסוף ז' טבלה, ולאחר זמן בדקה ומצאה טמאה, הרי היא עד עכשיו בחזקת טהורה. (אבל אם בדקה בראשון לנדתה, כגון שראתה דם בבוקר ובדקה בצהריים ומצאה טהור, אינה בחזקת טהורה, הואיל והוחזק ביום זה מעין פתוח. ע"ב).

(לשיטת חכמים בברייתא - גם אם בדקה בראשון היא בחזקת טהורה, שמכיון שפסק הדם היא בחזקת טהורה. להלן ע"ב).

נדה שבדקה עצמה ביום השביעי שחרית ומצאה טמאה, ובין השמשות לא הפרישה, ולאחר ימים בדקה ומצאה טהורה, שהיא בחזקת טמאה (לתנא קמא) - הרי היא ספק זבה, שמאחר שלא הפרישה בטהרה לא שחרית ולא ערבית, יש לספק שמא ראתה ח' וט' וי'. אבל אינה זבה וודאי, שמאחר שעכשיו נמצאת טהורה, אפשר שגם עד עתה לא ראתה.

אבל אם לאחר ימים בדקה ומצאה טמאה - לרב היא זבה וודאי, כיון שמתחילה נמצאת טמאה ועכשיו נמצאת טמאה, אנו תולין שלא פסק דמה בינתיים. וללוי היא ספק זבה, שמא פסק הדם בינתיים.

דף ס"ח ע"ב

לרבא אין האשה מטמאה מעת לעת בתוך ימי זיבתה - ונדחו דבריו.

נערה שראתה ועודה בבית אביה, שנותנים לה (לבית הלל) כל לילה הראשון שתולה בדם בתולים ומותרת לשמש, אם ראתה דם לאחר מכאן, מטמאה למפרע מעת לעת, ואע"פ שהפסיקוה ימים טהורים, אין אומרים שהיא כתחילת נדתה ודיה שעתה.

לרב הונא בר חייא בשם שמואל - אין האשה קובעת לה וסת בי"א ימי זיבתה, ואין צריכה לעקרו בשלש פעמים. אבל יש לה קולא של אשה שיש לה ווסת שאם ראתה דיה שעתה ואינה מטמאה למפרע מעת לעת, כיון שדמיה מסולקין.

הזב והזבה שהתחילו לספור שבעה, ובדקו עצמן ביום ראשון ומצאו טהור, וביום השביעי ומצאו טהור, ושאר ימים שבינתיים לא בדקו. נחלקו תנאים בדבר:

לשיטת רבי אליעזר - הרי הן בחזקת טהרה.

לשיטת רבי יהושע - אין להם אלא יום ראשון ויום שביעי בלבד. ואע"פ שמונה בסירוגין, מצאנו כן בזב שראה קרי בימי ספירו, ובנזיר שהילך בספק אהל. (ראה בסמוך). ורבי אליעזר סובר, שאם היו חוששין שלא למנות את הימים שבינתיים שמא ראו בו, ואע"פ כן מונים ראשון ושביעי, יש לחשוש שיעשו כן גם כשיראו ממש.

לשיטת רבי עקיבא - אין להם אלא יום שביעי בלבד, שמא ראו בינתיים וסתרו ספירתן הראשונה.

לר' יוסי ור' שמעון נראין דברי רבי אליעזר מדברי רבי יהושע, ודברי רבי עקיבא מדברי כולן, אבל הלכה כרבי אליעזר.

זב שראה קרי בימי ספירו - סותר אותו היום, ומונה לסירוגין. שנאמר 'זאת תורת הזב ואשר תצא ממנו שכבת זרע', מה זיבה סותרת אף קרי. אבל אינה סותרת כל הימים כזיבה, שנאמר 'לטמאה בה', אין לך סתירה אלא בטומאתה האמור בה, מה טומאת קרי יום אחד אף סתירתה יום אחד. ולא חששו חכמים שמא ימנה לסירוגין גם כשראה זיבה, שאין זוב מתחלף בקרי.

נזיר שהילך סככות ופרעות שהן ספק אהל - אין אותו יום עולה למנין נזירותו, ומונה שלשים ימי נזירות בסירוגין. שמן התורה אינו מטמא אלא באהל של מת, וחכמים גזרו שיסתור אותו היום. ואין חוששין שיבוא לעשות כן גם באהל שמטמא מן התורה, שאז דינו שנפלו כל הימים הראשונים, שאין מחלפין טומאה מן התורה עם טומאה דרבנן.

יום שלישי פרשת ויגש - ג' טבת תש"פ

דף ס"ט ע"א

הזב והזבה שבדקו עצמן יום ראשון ויום שמיני ומצאו טהור, ושאר הימים לא בדקו:

לרבי יהושע אין להם אלא יום שמיני בלבד - כי רק כשבדקו ראשון ושביעי מונין שני הימים לסירוגין (ראה לעיל סח:), שהן ראויים להצטרף למנין אחד, משא"כ ראשון ושמיני שאין ראויין להצטרף. **וכן לרבי עקיבא אין להם אלא שמיני** - כדין בדקו ראשון ושביעי, שמונין רק את היום האחרון שבדקו, שמא ראו בימים שבינתיים.

לשיטת רבי אליעזר נחלקו אמוראים בדבר: לרב הן בחזקת טהרה כדין בדקו ראשון ושביעי, שא"צ שיבדקו בתחילתן וסופן של שבעה נקיים ויהיו בטהרה, אלא די בתחילתן. ולרבי חנינא אין להן אלא שמיני, שצריך תחילתן וסופן ולא די בתחילתן.

זבה שהפרישה בטהרה בשלישי שלה - אינה סופרת את יום השלישי למנין שבעה נקיים מכח הכלל של 'מקצת היום ככולו', שכך היו אומרים הכותים ואין דבריהם נכונים. (ראה לעיל לג.). ולשיטת רב, סופרת שבעה נקיים מיום רביעי אע"פ שלא בדקה עד שביעי, שמשום הבדיקה בסוף שבעה, מחזיקין כל ששה שלפניו בטהרה, אע"פ שלא בדקה בראשון של שבעה נקיים, שכמו שדי לה שיהיו בדוקין בתחילתן, כך די לה גם שיהיו בדוקין רק בסופן.

לדברי רב אין צריך שיהיו שבעה נקיים של זבה ספורין ובדוקין לפנינו - שהרי ע"י בדיקה אחת בטהרה ביום ראשון, או ביום שביעי, תולין שהיתה נקיה בכולן. ורבי עקיבא הסובר שצריך שיהיו ספורין לפנינו, יחיד הוא, וחכמים חולקין עליו.

אשה טועה, שיצאת מליאה וחזרה ריקנית, ואינה יודעת מה ילדה ומתי ילדה (כל פרטי הדינים שלה נתבארו לעיל כט:) - בשבוע הראשון

מטבילין אותה בלילות, שמא עתה שלמו שבעה של טומאת זכר, אבל אין מטבילין אותה גם בימים מטעם שמא ילדה בזוב, ואפשר שכלו היום שבעה נקיים שלאחר טומאת לידה, וזבה טבילתה ביום, שמאחר שלא ספרה בפנינו אינו חשוב ספירה - לשיטת רבי עקיבא שצריך שיהיו שבעה נקיים ספורים ובדוקים לפנינו.

אשה טועה שבאה לפנינו ביום, ואמרה ראיתי יום אחד טמא, ואיני יודע אימתי, ואינה יודעת אם יום ראייתה בימי נדה אם בימי זבה - מטבילין אותה תשע טבילות, אחת בכל לילה במשך ז' לילות, שמא היום כלו שבעת ימי נדה וצריכה לטבול בלילה. ועוד שתי טבילות בימים משום זיבה, אחת ביום שבאתה, שמא ראתה אתמול והיא עומדת בימי זיבה, וצריכה לשמור יום כנגד יום, ואחת למחר, שמא ראתה ביום שבאה, וצריכה לשמור למחר.

באה לפנינו בלילה ואמרה טמא ראיתי - מטבילין אותה י' טבילות, שמונה לנדותה, שמתחלת לטבול באותה הלילה שבאה, שמא עתה זמן טבילתה, וגם למוצאי יום שביעי, שמא ראתה בלילה שבאה לפנינו. ועוד שתי טבילות משום זיבות כנ"ל.

באה לפנינו בבין השמשות, ואמרה טמא ראיתי בבין השמשות - מטבילין אותה י"א טבילות, שמונה לנדות, ושלשה לזיבה. כגון באת לפנינו בין השמשות של ערב שבת, טובלת מיד בלילי שבת שמא עתה זמן טבילתה, וכן בכל הלילות של השבוע, וטובלת גם בלילי שבת הבאה, שמא בין השמשות שבאת לפנינו ראתה, ולילה היא, ומשכה שבעת ימי נדה עד עתה, שיום שבת היה תחלת נדתה. וטובלת גם שלשה פעמים בבין השמשות לזיבה, שמטבילין אותה בבין השמשות שבאה לפנינו, שמא ראתה בין השמשות של אתמול, כשעדיין היה יום, נמצא שראתה ביום חמישי, ושמרה ערב שבת כנגד יום ה', וטובלת בין השמשות עד שלא תחשך, שמא עדיין יום הוא וראוי לטבילת זוב. וגם למחר בשבת טובלת בבין השמשות, שמא אתמול כשבאת לפנינו ראתה, ומיום ששי היה, והיום טובלת ליום כנגד יום. וטובלת גם באחד בשבת, שמא בין השמשות שבאה לפנינו היה בלילה, ויום השבת היה יום שראתה בו, ויום אחד בשבת הוא שימור לשבת, וטובלת בו.

אמרה ראיתי, ואיני יודע כמה ימים ראיתי, ואיני יודעת אם בימי נדה ראיתי או בימי זיבה - אם באה לפנינו ביום מטבילין אותה ט"ו טבילות. שבע פעמים בשבע לילות שמא היום כלו ימי נדות. ועוד שמונה טבילות בימים לזיבות, כגון באתה בשבת, מטבילין אותה היום שמא ראתה שלשה ימים בימות זוב, והיום כלין ספורין (לשיטת חכמים שא"צ ספורין לפנינו). וכן בכל שבעת הימים, וגם טובלת ביום שבת הבאה, שמא ביום שבאתה לפנינו ראתה, והוא שלישי לזיבה, ובשבת הבאה כלו ספורין שלה.

ואם באה לפנינו בלילה מטבילין אותה ט"ז טבילות - שמונה לנדות בשמונה לילות, כגון באה בליל שבת, טובלת מיד שמא הלילה כלו ימי נדה, וכן כל לילות שבוע זה, ולילי יום שבת הבא שמא הבליל שבאת לפנינו ראתה. ועוד שמונה בימים משום זיבות כנ"ל.

ולרבי עקיבא שצריך שבעה נקיים ספורין לפנינו - אין צריכה לטבול משום זיבות בכל יום, ורק לאחר שתספור שבעה נקיים לפנינו תטבול. ואם אמרה איני יודעת אם ספרתי מקצת משבעה נקיים או כולן, אם לא ספרתי כלל, ואינה יודעת אם ימים הנקיים היו לאחר זוב או לאחר נדות, מטבילין אותה גם לרבי עקיבא ט"ו טבילות, שבכל יום יש לחוש שמא היום גמרו ספירת שבעה נקיים. ואם אמרה ספרתי, ואינה יודעת כמה ספרתי, מורידין ממנה טבילה של יום האחרון, שהרי יום אחד וודאי ספרה.

המת מטמא במשא, אבל לא באבן מסמא - והיינו אבן כבדה העשויה להינוח ואינה מטלטלת, וכשהיא על גבי כלים ומת נתון עליה, אין זה משא, הואיל ואינה ראויה להטלטל עמו.

אבל הזב והזבה והנדה והיולדת והמצורע שמתו - מטמאין מדרבנן באבן מסמא עד שימוק הבשר, הואיל ומחיים מטמאין באבן מסמא מן התורה, שהרי מטמאין מושב כל שתחתיהם, גזרו בהן חכמים גם לאחר מיתה גזרה שמא יתעלפו ויחשבו שמתו. אבל משנימוק הבשר, כבר וודאי מת. ולרבי אליעזר מטמא עד שיבקע כריסו.

עובד כוכבים שמת - טהור מלטמא באבן מסמא, אע"פ שמחיים מטמא כזב, מאחר שטומאתו רק מדברי סופרים לא גזרו עליו לאחר מיתה.

לבית שמאי כל הנשים המתות, מחזיקין אותם כנדות - ומטבילין כלים שהיו עליהן סמוך ליציאת נשמה. ולבית הלל רק זו שמתה כשהיא נדה מטבילין את כליה.

יום רביעי פרשת ויגש - ד' טבת תש"פ

דף ע' ע"א

שנים עשר דברים שאלו אנשי אלכסנדריא את רבי יהושע בן חנניא: שלשה דברי חכמה, שלשה דברי אגדה, שלשה דברי בורות, ושלשה דברי דרך ארץ.

ואלו הן שלשה דברי חכמה: א. הזב והזבה והנדה והיולדת והמצורע שמתו עד מתי מטמאין במשא? והשיב להן עד שימוק הבשר. ב. ישראל שהחזיר גרושתו משניסת לאחר והוליד בת, מה היא לכהן. והשיב להן, ש'היא תועבה' ואין בניה תועבין. ג. דין שני מצורעין שנתערבו קרבנותיהן. (ראה בסמוך. שאר השאלות מבואר להלן ע"ב).

שני מצורעין שנתערבו קרבנותיהן זה בזה - אם שניהם חיים, זה יקרב לשם מי הוא וזה יקרב לשם מי שהוא, ושניהם הותרו לאכול בקדשים. **אם מת האחד והיו שני הקרבנות בפנינו** - שני החטאות מתות, וזה החי מקריב קרבן חטאת אחר, וניתר בקדשים.

אבל אם קרב קרבנו של אחד מהן ומת אחד מהן - זו היתה שאלת אנשי אלכסנדריא, איך יתירו את החי לאכול בקדשים? שאינו יכול להקריב את זה שנשאר, שמא של מת הוא, והיא חטאת שמתו בעליה. ולא להביא קרבן אחר, שמא אותו שקרב היה שלו ונפטר, ונמצא מביא חולין לעזרה. ואינו יכול להתנות בנדבה, שאין חטאת באה נדבה. ואינו יכול להקריב מספק על תנאי, שאם הוא חייב יהא חטאת ואם לאו יהא שלמי נדבה, שאין מתן דמה של חטאת דומה לשלמים. **והשיב רבי יהושע שיכתוב נכסיו לאחרים ונעשה עני** - ויביא חטאת העוף שהיא באה על הספק ואין בה משום חולין בעזרה.

וזו היא תקנה לחטאת, אבל לא לאשם - שהרי האשם שוה בעשיר ובעני. **ומה תקנתו לאשם?** לשיטת רבי שמעון - יביא אשם אחר מביתו, ויאמר, אם אשם שקרב הוא של חבירי הרי זה אשם שלי, ואם שלי היה, הרי זה לשלמים. ולשיטת החולקים עליו שאסור להתנות כן (לפי שמביא קדשים לבית הפסול. ראה להלן), פירש שמואל שאין לו תקנה אלא א"כ כבר קרב אשמו בחיי שני, וסובר שמואל שלענין דלות ועשירות הולכים אחר שעת החטאת (כרבי שמעון בסמוך), שאם הולכים אחר שעת הקרבת האשם (כרבי יהודה), אין לו תקנה בחטאת כשיתן נכסיו אם כבר קרב האשם, כיון שהיה עשיר בשעת הקרבת האשם.

מצורע שהביא קרבן עני והעשיר קודם שהביא כל קרבנותיו, או שהיה עשיר והעני, נחלקו תנאים אחר איזה שעה אנו הולכים: לרבי שמעון - הכל הולך אחר חטאת, שאם הביא חטאת בדלות מקריב גם עולתו בדלות, ואם בעשירות מקריב גם עולה בעשירות. לרבי יהודה - הכל הולך אחר אשם. ולרבי אליעזר בן יעקב - הכל הולך אחר צפורים, שאם בשעה שהיה כהן מטהר אותו בשתי ציפרים היה עשיר, מביא כל קרבנותיו בעשירות, ואם היה עני מביא כל קרבנותיו כעני.

ספק מצורע - לרבי שמעון מביא אשמו ולוגו עמו, ומעמידו בשער נקבור, ומתנה עליו ואומר, אם מצורע הוא הרי אשמו ולוגו עמו, ואם לאו אשם זה יהא שלמי נדבה. ואותו אשם יש בו חומרי אשם, ששחיטתו בצפון, וטעון מתנת בהונות, ונאכל לזכרי כהונה ליום ולילה. וחומרי שלמים, שטעון סמיכה ונסכים ותנופה וחזה ושוק. ולחכמים אסור לעשות כן, שמביא קדשים לבית הפסול, שמא אינו מצורע, וממעט זמן אכילת שלמים, ששורף את הנותר ליום ולילה כשהיה לו לאוכלו בשני ימים.

דף ע' ע"ב

ואלו הן שלשה דברי אגדה (ששאלו אנשי אלכסנדריא לרבי יהושע): **א.** כתוב אחד אומר 'כי לא אחפוץ במות המת', וכתוב אחד אומר 'כי חפץ ה' להמיתם', והשיב להן כאן בעושין תשובה כאן בשאין עושין תשובה. **ב.** כתוב אחד אומר 'כי לא ישא פנים ולא יקח שוחד', וכתוב אחד אומר 'ישא ה' פניו אליך', והשיב להן כאן קודם גזר דין כאן לאחר גזר דין. **ג.** כתוב אחד אומר 'כי בחר ה' בציון', וכתוב אחד אומר 'כי על אפי ועל חמתי היתה העיר הזאת למן היום אשר בנו אותה עד היום הזה', והשיב להן כאן קודם שנשא שלמה את בת פרעה, כאן לאחר שנשא.

שלשה דברי בורות: א. אשתו של לוט מהו שתטמא? אמר להם מת מטמא ואין נציב מלח מטמא. **ב.** בן שונמית שהחיה אלישע מהו שיטמא לאחר שהחיהו? אמר להן מת מטמא ואין חי מטמא. **ג.** מתים לעתיד לבא צריכין הזאה שלישי ושביעי או אין צריכין, אמר להן לכשיחיו נתיישב בדבר. וי"א שהשיב לכשיבא משה רבינו עמהם.

שלשה דברי דרך ארץ: א. מה יעשה אדם ויחכם? אמר להן ירבה בישיבה וימעט בסחורה, אמרו הרבה עשו כן ולא הועיל להם, אלא יבקשו רחמים ממי שהחכמה שלו, שנאמר 'כי ה' יתן חכמה מפיו דעת ותבונה'. וזה בלא זה, אינו מועיל, שצריך גם תפילה וגם להרבות בישיבה ולמעט בסחורה. **ב.** מה יעשה אדם ויתעשר? אמר להן ירבה בסחורה וישא ויתן באמונה, אמרו לו הרבה עשו כן ולא הועילו, אלא יבקש רחמים ממי שהעושר שלו, שנאמר 'לי הכסף ולי הזהב', וזה בלא זה אינו מועיל. **ג.** מה יעשה אדם ויהיו לו בנים זכרים, אמר להם ישא אשה ההוגגת לו, ויקדש עצמו בשעת תשמיש. אמרו הרבה עשו כן ולא הועילו, אלא יבקש רחמים ממי שהבנים שלו, שנאמר 'הנה נחלת ה'

בנים שכר פרי הבטן', וזה בלא זה אינו מועיל.

'כי ה' יתן חכמה מפיו' - משל למלך בשר ודם שעשה סעודה לעבדיו, ומשגר לאוהביו ממה שלפניו, כך חכמה שהיא לאוהביו של מקום נתנה להם מפיו ולא מאוצר אחר.

יום חמישי פרשת ויגש - ה' טבת תש"פ

דף ע"א ע"א

אלו שמשהין עצמן בבטן כדי שתזריע אשתו תחילה - נותן להן הקב"ה שכרן פרי הבטן.

לבית שמאי כל הנשים המתות, מחזיקין אותם כנדות - ומטבילין כלים שהיו עליהן סמוך ליציאת נשמה. וטעמם, לפי שבראשונה היו מטבילין כלים על גבי נדות מתות, והיו נדות חיות מתביישות, שאפילו במיתתן הן משונים מכל אדם, התקינו שיהו מטבילין על גבי כל הנשים מפני כבודן של נדות חיות. ולבית הלל רק מי שמתה נדה מטבילין את כליה.

ותתחלחל המלכה - מלמד שפרסה נדה. שהבעתה, והיינו שנבהלת פתאום, מרפה וגורם לראות דם. אבל פחד ודאגה, מסלקת את הדמים.

לבית שמאי כל האנשים שמתו דינם כזבים - ומטבילים את הכלים שהיו עליהם סמוך למיתה, אע"פ שלא נגעו בהם לאחר מיתה. לפי שבראשונה היו מטבילין על גבי זבין מתים, והיו זבין חיים מתביישין, התקינו שיהו מטבילין על גבי כל האנשים מפני כבודן של זבין חיים. ולבית הלל רק מי שמת זב מטבילין את כליו.

האשה שמתה, ויצאה ממנה רביעית דם נחלקו תנאים בדין זה: לת"ק - מטמא משום כתם גם אם אין בו רביעית, שדם נדה הוא ומטמא בכל שהוא. ואע"פ שנעקר לאחר מיתה, סובר שהמקור מקומו טמא, וכיון שהיה במקור מחיים, מטמא בנדות אע"פ שראיה שלאחר מיתה אינה חשובה ראיה. ומטמאה באהל אם כל הרביעית יחד משום דם המת. **לרבי יהודה** - אינה מטמאה משום כתם, מפני שנעקר משמתה, וסובר שמקור אין מקומו טמא, ואין זה דם נדות.

אשה היושבת על המשבר ומתה, ויצאה ממנה רביעית דם: מודה רבי יהודה שהיא מטמאה משום כתם, לפי שנעקר מחיים. ולפיכך לרבי יוסי אינו מטמא לשיטתו באהל, שבוודאי נעקר מחיים והוא דם חי ולא דם המת. אבל לתנא קמא מטמא באהל מדרבנן כמו דם תבוסה, לפי שהוא ספק אם נעקר כולו מחיים אם נעקר מקצתו לאחר מיתה.

הרוג שהתחיל לצאת ממנו דם בחייו, ויש ספק אם הרביעית שיצא ממנו יצא כולו בחייו או כולו לאחר מותו - לרבי אלעזר ברבי יהודה זהו דם תבוסה ומטמא מדרבנן, ולחכמים, ברשות היחיד ספקו טמא, ברשות הרבים ספקו טהור. ואיזהו דם תבוסה לשיטתם? הרוג שיצא ממנו רביעית דם בחייו ובמותו ועדיין לא פסק, ויש ספק אם רובו יצא בחייו ומיעוטו במותו, או שמיעוטו יצא בחייו ורובו במותו, אבל ברור לנו שלא יצא כולו לאחר מותו, שזה אינו מטמא מן התורה אלא מדרבנן. (ואם ידוע שיצא רובו מחיים, לא גזרו עליו טומאה אפילו מדרבנן).

דף ע"א ע"ב

הרוג שיצא ממנו רביעית דם, והיה מוטל במטה ודמו מטפטף לגומא - לרבי יהודה טמא (מדרבנן) מפני שטיפה של מיתה מעורבת בו, ואין הטיפה בטילה, שלשיטתו אין דם מבטל דם. וחכמים מטהרין מפני שראשון ראשון נפסק (ואפילו אם היה רוב דם לאחר מיתה, כל טיפה שנפלה כבר בטלה. ולא טימאו חכמים דם תבוסה כשרובו יצא לאחר מיתה אלא בשוכב על הארץ ודמו זב, ואינו נפסק).

צלוב על העץ שדמו שותת לארץ (ולא נוטף), ונמצא תחתיו רביעית דם - לרבי שמעון טמא. ורבי יהודה מטהר, שאני אומר טפה של מיתה עומדת לו על גב העץ. אבל כשמוטל במיטה אין לומר כן, לפי שהיא מחלחלת.

בראשונה היו אומרים היושבת על דם טוהר היתה מערה מים מכלי אל כלי לרחוץ בו את בשר הפסח - ואינה נוגעת במים, שהיא טבולת יום ארוך ואין לה הערב שמש עד יום שמונים, וטבול יום שני הוא, ושני עושה שלישי בחולין שנעשו על טהרת הקודש. אבל כשהיא מערה אינה נוגעת במים אלא בכלים, ושני אינו מטמא כלי.

לבית הלל חזרו לומר שהיא כמגע טמא מת שהוא ראשון לקדשים - אבל לא לחולין, ולפיכך היא נוגעת במים אם תרצה, שהמים חולין הם, ואין שני עושה שלישי בחולין אע"פ שנעשו על טהרת הקודש. ולבית שמאי חזרו לומר שהיא כטמא מת לקדשים, שהוא אב הטומאה ועושה מגעו ראשון, כך מגעו של טבול יום, ראשון הוא.

משנתינו כאבא שאול שטבול יום הוא תחילה לקדש - ומטמא שנים שעושה שני ושלישי טמאים, ופוסל אחד שעושה את הרביעי פסול.

היושבת על דם טוהר אוכלת במעשר כדין טבול יום - וקוצה לה חלה עד שלא תקרא עליה שם ומנחתה בכלי, לפי שחולין הטבולין לחלה אינן כחלה, ומקרבת הכלי אצל העיסה לפי שמצוה לתרום מן המוקף, וקורא לה שם, ואין גוזרים שלא תעשה כן שמא תבוא לנגוע בה מבחוץ. ואם נפל מרוקה ומדם טהרה על ככר של תרומה טהורה, שמשקין היוצאין מטבול יום טהורים.

היושבת על דם טוהר - לבית שמאי צריכה טבילה בליל שמונים כדי לאכול בתרומה, מפני שטבולת יום ארוך היא והסיחה דעתה מן התרומה. ואם ישראלית היא, טובלת לביאת מקדש. ולבית הלל אין צריכה טבילה (רק לקדשים שטובלת לאחר שתביא כפרתה).

משקה היוצא מטבול יום, דינו כמשקין שנוגע בהם - שאלו ואלו אינן מטמאין, חוץ ממשקה היוצא מן הזב שהוא אב הטומאה.

יום שישי פרשת ויגש - ו' טבת תש"פ

דף ע"ב ע"א

הרואה ביום י"א שהוא סוף ימי הזוב, ואין יום שלאחריו מצטרף עמו לזיבה, וטבלה לערב ושמשה - לבית שמאי היא ובעלה מטמאין משכב ומושב לטמא אוכלין ומשקין, שהוא כבועל שומרת יום כנגד יום, שסוברים שגם יום י"א צריך שימור ביום שלאחריו, וחייבין בקרבן. ולבית הלל פטורים מקרבן, שמדין תורה אין צריכה שימור, ואין דומה לזו שראתה בתוך י"א יום שצריכה שימור למחר, לפי שהיום שלאחר י"א אינו מצטרף לזיבה. אבל לענין טומאה מודים שהם מטמאין מדרבנן, שגזרו על הרואה ביום י"א שמא יבואו להקל ברואה תוך י"א יום שהיא מטמאה את בועלה מן התורה עד שתשמור קצת מיום שלאחריו.

טבלה ביום שלאחריו, ושמשה את ביתה ואח"כ ראתה - לבית שמאי פטורים מקרבן, שהרי עשתה שימור, ואע"פ שחזרה וראתה למחר, אין מצרפין את ראיתה עם ראיה של אתמול לזיבה, שהרי היא ביום י"ב ותחילת נדות היא. אבל מדרבנן היא ובועלה מטמאין משכב ומושב, שגזרו שמא תעשה כן גם כשראתה תוך י"א, וזה אסור, שמא תראה לאחר תשמיש ומצטרפין הימים לזיבה ואין טבילתה טבילה. ולבית הלל אין מטמאין אפילו מדרבנן, אלא שנקרא 'גרגרן', שממהר לחטוא, שמא ירגיל בכך גם כשראתה תוך י"א.

ראתה בתוך י"א ימי זיבה, וטבלה לערב, ושמשה - לדברי הכל היא ובועלה משכב ומושב וחייבין בקרבן, ואפילו אם לא תראה למחר, לפי שבעל זבה קטנה, שהרי צריכה שימור ביום שלמחר. ואם טבלה ביום של אחריו ושמשה, ה"ז תרבות רעה, שמא תראה אחר כן ותצטרף לשלפניו ואין טבילתה טבילה. (ולשיטת רב הונא זהו לבית הלל, אבל לבית שמאי אסורה לו מדרבנן כשומרת יום כנגד יום, ולא רק תרבות רעה. ע"ב). ומגען ובעילתן תלויים, שאם תראה מגען מגע זבה וחייבין בקרבן, ואם לא תראה מגען טהור ובעילתן פטורה.

הרואה תוך י"א ימי זיבה, וטבלה יום שלאחריו - לרב הונא מחמירין בית שמאי לטמא משכבה ומושבה מדרבנן אפילו לאחר טבילה, ואפילו לא ראתה באותו יום, שמכיון שאם תראה מטמאה למפרע מן התורה, שראיתה מצטרף לזיבה עם ראיה של אתמול, גזרו מדרבנן גם אם לא ראתה. (ומודה רב הונא שבועלה אינו מטמא, שלא גזרו אלא באשה שהדמים מצויים בה. וגם לא גזרו שהיא תטמא את הבועל כמו שהיא מטמאת את משכבה, שמשכבה מצוי ובועלה אינו מצוי שהרי היא אסורה לו שמא תראה. ע"ב).

ורב כהנא חולק על רב הונא (ראה תוס'), ולשיטתו לא החמירו בית שמאי אלא כשראתה ביום י"א, וטבלה למחר, וראתה לאחר טבילה דם נדות, שאז גזרו טומאה עליה אטו אם תחזור ותראה בימי זיבות, אבל כשלא ראתה כלל ראיה שניה, אע"פ שראיה ראשונה היתה באמצע ימי זיבות, לא גזרו עליה למחר.

דף ע"ב ע"ב

איש הרואה ראייה אחת של זוב, וטבל - לבית שמאי דינו כאשה השומרת יום כנגד יום, שמגעו תלוי, שמא יראה ראייה שניה ומצטרף לזיבה (ולרב הונא דינו כבועל שומרת יום, ששומרת יום עצמה מטמאה מדרבנן אע"פ שלא ראתה למחר). ולבית הלל דינו כבעל קרי, שהוא טהור למעשר מיד לאחר טבילה.

טהור המסיט את טיפת הזוב של הזב מראייתו הראשונה - לבית שמאי תולין, שאם יחזור הזב ויראה ביום השני, נמצא זב גמור למפרע וזובו מטמא במשא, ולבית הלל טהור, כדין המסיט את הקרי שאין קרי מטמא במשא.

וכן משכבות ומושבות שישב עליהם הזב בין ראייה ראשונה לראייה שנייה - בית שמאי תולין, שאם יראה ביום שני מטמא למפרע, ובית הלל מטהרין כמשכב ומושב של בעל קרי.

אמוראים נחלקו בדין אשה שראתה ביום עשירי של י"א ימי זיבות: לרבי יוחנן דין יום עשירי כתשיעי, שצריכה שימור למחר גם לבית הלל, ולריש לקיש דין העשירי כאחד עשר, שלבית הלל אינה צריכה שימור למחר, לפי שאינה ראויה לבוא בראיה של יום עשירי לידי זבה גמורה, והיינו של שלשה ראיות, שהרי יום שלישי שלה הוא בימי נדות.

חצי לוג שמן של תודה - לרבי עקיבא נלמד מריבוי 'בשמן' האמור בכתובים, ולר"א בן עזריה הוא הלכה למשה מסיני. וכן רביעית יין לנזיר, ואחד עשר יום שבין נדה לנדה, הלכה למשה מסיני.

והלכה מיוחדת נאמרה על יום י"א של זיבות - לרבי יוחנן הלכה אחת, שאם ראתה ביום זה אינה צריכה שימור למחר. ולריש לקיש שני הלכות, גם שיום זה אינו צריך שימור, וגם שאינו נעשה שימור ליום עשירי.

שבת קודש פרשת ויגש - ז' טבת תש"פ

דף ע"ג ע"א

'זבה' - שהצריכה לה תורה שבעה נקיים - היא הרואה 'בלא עת נדתה', כלומר לאחר שבעת ימי נדות, אבל כל שראתה בימי נדות, אפילו אם ראתה שלשה ימים רצופים, אינה זבה, ואין צריכה שבעה נקיים.

ובין אם התחילה לראות שלשה ימים סמוך לנדתה - כגון שראתה שמיני ותשיעי ועשירי לנדתה, ובין אם התחילה לראות שלשה מופלג יום אחד מנדתה, שראתה תשיעי עשירי וי"א לנדתה, הרי היא זבה, שנאמר 'או כי תזוב'.

ואפילו אם ראתה מופלג שני ימים מנדתה או יותר, עד עשרה ימים - הרי היא זבה, כי מה מצינו ביום רביעי שלאחר נדה שהוא ראוי לספירת שבעה (אם התחילה לראות בראשון שלאחר נדה), והוא ראוי לזיבה (כפי שלמדנו מ'או כי תזוב'), אף אני אביא עד העשירי, שמכיון שראוי לספירה (שכשהתחילה לראות בראשון שלשה ימים, נמצא יום עשירי הוא יום שביעי של ספירה), הוא ראוי גם לזיבה.

ואפילו אם ראתה ביום י"א לזיבתה (שאינו ראוי לספירה כשראתה ביום ראשון שלאחר נדה) - הרי זו ראית זיבה, שנאמר 'בלא עת נדתה' ואפילו מופלג לימים הרבה. אבל אם ראתה ביום י"ב אין זו זיבה, לפי שיום י"א ראוי לספירה כשהתחילה לראות שלשה בשני לזיבתה, שנלמד מ'או כי תזוב', משא"כ יום י"ב שאינו ראוי לספירה ב'או כי תזוב'.

ובין אם ראתה שלשה ימים בימי זיבות, ובין אם ראתה שני ימים - נקראת זבה לענין טומאה, שנאמר 'ימי'. ואפילו אם ראתה יום אחד, שנאמר 'כל' ימי.

הזבה מטמאה את בועלה כנדה - שנאמר 'טמאה'. אבל הזב אינו מטמא מה שהוא בועל, שנאמר בזבה 'היא', היא מטמאה את בועלה ואין הזב מטמא מה שהוא בועל. **הזבה עושה משכב ומושב** - שנאמר 'כמשכב נדתה'. בין כשראתה שלשה ימים ובין כשראתה שני ימים, שנאמר 'ימי'. ואפילו ראתה יום אחד, שנאמר 'כל' ימי.

זבה שראתה יום אחד - סופרת יום אחד כנגדו. שנאמר 'יהיה לה', וכן אם ראתה שנים, סופרת אחד ולא שבעה. הזב אינו סופר יום אחד לאחד, שכל שראה ראיה אחת הרי הוא כבעל קרי וטובל בו ביום. ואם ראה שנים, סופר שבעה.

נמצינו למדים מן המקראות: שהרואה שלשה ימים בי"א יום שבין נדה לנדה, הרי זו זבה. והרואה יום אחד או שנים בימים אלו, סופרת יום כנגד יום. ולסוף י"א מתחילין ימי נדה, ואם תראה בהן יום אחד, תשב ששה ימים והוא. וכל זה לרבי עקיבא, אבל לרבי אלעזר בן עזריה הלכה למשה מסיני הוא.

בין כשראתה בימים ובין כשראתה בלילות הרי היא זבה - שנאמר 'על נדתה' ואפילו סמוך לנדתה, כגון בליל שמיני.

כל השונה הלכות בכל יום - מובטח לו שהוא בן העולם הבא, שנאמר 'הליכות עולם לו' אל תקרי הליכות אלא הלכות.

הדרן עלך תינוקת וסליקא לה מסכת נדה

מצינו בחז"ל כי בסיום לימוד התורה אומרים את התפילה 'מודים אנחנו לפניך, ששמת חלקנו' וכו'. הגיליון הראשון החל בתחילת המחזור האחרון של לימוד הדף היומי הנהוג בעם ישראל.

היה זה בעת שמייסד והמו"ל של "**סיכומי הדף היומי**" אבינו רועינו הגה"ח ר' **פינחס רוזנבוים** זצ"ל חלה והתייסר בייסורים קשים ומרים, והחליט להתאמץ ולזכות את הרבים ע"י סיכום ברור ותמציתי של דף היומי הנלמד באותו יום, ואף לאחר פטירתו זכינו להמשיך בזיכוי הרבים לעילוי נשמתו ועל זאת אנו מודים ומשבחים להקב"ה על חסדיו הגדולים שהגיענו עד הלום.

מחובתינו להביע את תודתינו העמוקה לעמוד התווך של מפעל חשוב זה הנגיד

הרב אברהם (אדי) גאסט שליט"א

שעמד לימיננו ונשא על לוח ליבו את המפעל החשוב הזה בכל מאודו מתוך הכרה בחשיבות לימוד דף היומי.

וכן אנו דורשים לשבח בהכרת הטוב מיוחדת לולמעמדת העלון הגב' **יהודית מרילוס** ול"**דפוס הדר**" שעשו מלאכתם במסירות ובנאמנות לכבוד התורה ולומדיה.

בעז"ה נמשיך להוציא לאור את הסיכום שישלח באימייל ובפקס כפי שהיה עד היום.
המעוניינים להצטרף לרשימת התפוצה יש לשלוח מייל לכתובת: sikumhadaf@bezeqint.net.
כן ניתן לשמוע את הסיכום בלשון הקודש בטלפון: 0799-379-634.

לסיום, כפי שפתחנו דברים אלו, "מודה אני לפניך" בגימטריה "סיכומי הדף היומי",
ואנו מודים להקב"ה על החסדים והטובות שעשה עמנו מיום הראשון של הסיכומים ועד היום,
ועד בכלל, על כל ה-170 גיליונות שיצאו לאור. 170 בגימטריה "עם אחד בלב אחד".

עימוד - מרילוס: 0528-00-1901 הדפסה - דפוס הדר: 02-5385575